

საქართველოს კანონი

საქართველოს ტყის კოდექსი

პრეამბულა

საქართველოს ტყე ბუნებრივი გარემოს უმთავრესი ელემენტი და ქვეყნისთვის განსაკუთრებული ფასეულობის მქონე ბუნებრივი რესურსია. ის წარმოადგენს ქვეყნის ეკოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური განვითარების მნიშვნელოვან საფუძველს. საქართველოს ტყე, მიუხედავად მისი საკუთრების ფორმისა, უნდა იმართებოდეს მდგრადი განვითარების პრინციპების შესაბამისად ჩამოყალიბებული სისტემის საფუძველზე, რომელიც უზრუნველყოფს საქართველოში ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუმჯობესებას, ბიომრავალფეროვნების დაცვას, ტყის ეკოლოგიური ფასეულობების გათვალისწინებით მისი ეკონომიკური პოტენციალის რაციონალურ გამოყენებას, ტყის მართვაში საზოგადოების მონაწილეობასა და ტყის რესურსებზე ხელმისაწვდომობას.

თავი I

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. კოდექსის მოწესრიგების სფერო

1. ეს კოდექსი აწესრიგებს ტყის მართვასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს.

2. ამ კოდექსის მიზანია:

ა) საქართველოს ტყის ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვა, მისი ეკოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური ფუნქციების განსახორციელებლად ტყის თვისებებისა და რესურსების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შენარჩუნება და გაუმჯობესება;

ბ) თვითმყოფადი ბუნებრივი და კულტურული გარემოს, მათ შორის, მცენარეული საფარისა და ცხოველთა სამყაროს, ტყეში არსებული კულტურისა და ბუნების ძეგლების,

მცენარეთა იშვიათი, გადაშენების პირას მყოფი სახეობებისა და სხვა ღირებულებათა მომავალი თაობებისათვის შენარჩუნება და მათი ურთიერთგავლენის ჰარმონიული რეგულირება;

გ) ტყის რესურსების და სხვა ბუნებრივი პოტენციალის მიზნობრივი და რაციონალური გამოყენება;

დ) ტყის მართვის ძირითადი პრინციპების განსაზღვრა, რომლებიც საფუძვლად უნდა დაედოს ტყის მდგრად მართვას.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

ამ კოდექსში გამოყენებულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) **ტყე** - ტყის შემქმნელი მერქნიანი ერთი ან რამდენიმე სახეობით დაფარული მინიმუმ 10 მეტრი სიგანისა და არანაკლებ 0.5 ჰექტარი მიწის ფართობი, სადაც ხეთა ვარჯის შეკრულობა შეადგენს ფართობის მინიმუმ 20%-ს;

ა.ა) ტყეს ასევე მიეკუთვნება:

ა. ტერიტორიები, სადაც ტყის შემქმნელი სახეობები ბუნებრივი ან/და ანთროპოგენური მოვლენების შედეგად დროებით დეგრადირებული ან განადგურებულია;

ბ. არიდული ტყე - ნათელი ტყე, სადაც ტენის სიმცირის ან/და სხვა ბუნებრივი პირობების გამო ხეთა ვარჯის შეკრულობა ბუნებრივად ვერ აღწევს 20%-ს;

გ. ტყის მიწები - ტყის კონტურის შიგნით არსებული ფართობები, რომლებიც ტყის ეკოსისტემის განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს. მათ შორის:

გ.ა. მიწები, რომლებიც გამოიყენება სათიბებად და სამოვრებად;

გ.ბ. სპეციალური დანიშნულების მიწები, რომლებიც მოიცავს მკვრივსაფარიან გზებს, ელექტრო და კავშირგაბმულობის სადენებს, ნავთობსადენებს, გაზსადენებს, წყალმომარაგებისა და წყალარინების სისტემებს, წიაღისეულის მიწის მინაკუთვნებს, ტბორებს, საგუბრებს და სამეურნეო ეზოებს;

გ.გ. მიწები, რომლებიც მოიცავს ტყეში არსებულ ჭაობებს, კლდეებს, რიყეებს და ტყის გაშენებისთვის სხვა გამოუყენებელ ფართობებს;

გ.დ. ტყესთან დაკავშირებული სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების განსახორციელებლად საჭირო ინფრასტრუქტურა - სატყეო გზები, ხე-ტყის დასაწყობების ადგილები და სხვა.

ა.ბ) ტყედ არ ითვლება ტყის კონტურის გარეთ არსებული:

ა. ბაღები, სკვერები და პარკები;

ბ. ხეთა ზოლები, რომლებსაც აქვს ნიადაგის ეროზიისგან დაცვის ფუნქცია (მაგ., ქარსაფარი ზოლი);

გ. ტერიტორიები, რომლებიც არ არის განთავსებული ტყეში და გამოიყენება მოკლევადიანი მონაცვლეობისათვის ტყის შემქმნელი მერქნიანი სახეობების გაშენებიდან ოცდაათ წლამდე პერიოდის განმავლობაში;

დ. მერქნიანი სახეობების დენდრარიუმი და საახალწლო ხის პლანტაციები;

ე. მერქნიანი ხის პლანტაციები ისეთი ნაყოფის მისაღებად, როგორცაა კაკალი, თხილი, წაბლი, ასევე, ხილ-კენკროვანი სახეობები.

ბ) **ტყის შემქმნელი სახეობები** - ხეები და სხვა მერქნიანი მცენარეები, რომლებიც შესულია მინისტრის მიერ დამტკიცებულ ტყის შემქმნელ მერქნიან სახეობათა ნუსხაში;

გ) **ტყითსარგებლობა** - სახელმწიფოსა და მისი მოსახლეობის ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების მიზნით ტყის საერთო და სპეციალური სარგებლობის ფარგლებში გამოყენება და მისი ეკონომიკური და სხვა ღირებულებების მქონე რესურსების მოპოვება;

დ) **ტყითმოსარგებლე** - საქართველოს კანონმდებლობით უფლებამოსილი პირი, რომელიც ახორციელებს ტყითსარგებლობას;

ე) **ტყის მონიტორინგი** - საქართველოს ტყის შეფასების, მისი მდგომარეობის დინამიკაზე უწყვეტი დაკვირვების, ანალიზისა და პროგნოზირების სისტემა;

ვ) **ტყეთმოწყობა** - საქართველოს ტყის აღრიცხვის, მოვლის, დაცვისა და აღდგენა-გაშენების ღონისძიებების განხორციელებისა და მათი ეფექტიანობის ამაღლების, ტყის

რესურსების მდგრადი გამოყენების, აგრეთვე ამ სფეროში ერთიანი პოლიტიკის გატარების დაგეგმვა;

ზ) **ტყით საერთო სარგებლობა** - ტყის ბუნებრივი გარემოთი უსასყიდლო სარგებლობა, რომელიც გულისხმობს პირის უფლებას, იმყოფებოდეს და თავისუფლად გადაადგილდეს ტყეში, პირადი მოხმარების მიზნით შეაგროვოს ტყის არამერქნული რესურსები, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტები და ხის მეორეხარისხოვანი მასალები;

თ) **ტყით სპეციალური სარგებლობა** - ტყითსარგებლობა, რომელიც არ ხორციელდება ტყით საერთო სარგებლობის უფლების ფარგლებში;

ი) **ტყეკაფი** - საქართველოს ტყის უბანი, რომელზეც განსაზღვრულია მოსაჭრელი და ძირნაყარი ხეების ოდენობა ან/და მონიშნულია მოსაჭრელი ხეები;

კ) **მდგრადი განვითარების პრინციპები** - პრინციპები, რომლებიც ინტეგრირებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 1992 წლის რიო-დე-ჟანეიროს გარემოსა და განვითარების საერთაშორისო კონფერენციის (United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 1992) მიერ მიღებულ „გარემოსა და განვითარების რიოს დეკლარაციის“, „21-ე საუკუნის გლობალური მდგრადი განვითარების პროგრამის - დღის წესრიგი 21-ის“ და „ტყეების დაცვის, მდგრადი განვითარებისა და მართვის პრინციპების შესახებ არასაკანონმდებლო ვალდებულებათა განცხადების“ დასკვნით დოკუმენტებში;

ლ) **მოვლითი ჭრა** - სატყეო-სამეურნეო ღონისძიება, რომელიც ხორციელდება ტყის სახეობრივი შემადგენლობის, სტრუქტურის, სანიტარიული მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და მაღალი წარმადობის კორომების ჩამოყალიბების მიზნით;

მ) **უკანონო ჭრა** - ტყის მერქნიანი რესურსის მოპოვება შესაბამისი უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტების გარეშე;

ნ) **კორომი** - მომიჯნავე ტერიტორიისაგან შემადგენლობითა და სტრუქტურით მკვეთრად განსხვავებული ტყის ნაწილი;

ო) **ხე-ტყის დამზადება** - ზეზემდგომი ხის მოჭრა ან/და ძირნაყარი ხე-ტყიდან მერქნის ამოღება, დახარისხება, ტყიდან გამოტანა (გამოზიდვა);

პ) **ტყის არამერქნული რესურსები** - სოკო, სამკურნალო და ტექნიკური ნედლეული, ასევე სხვა ბალახოვანი მცენარეები და მათი ნაწილები, ბუჩქოვანი მცენარეების ნაწილები და პროდუქტები, რომელთა შემადგენლობაშიც მერქანი არ არის;

ჟ) **მერქნიანი მცენარეების პროდუქტები** - მერქნიანი მცენარეების წიწვი, ფოთოლი, ყვავილი, ყვავილის მტვერი, ფისი, წვენი, თესლი, გირჩი, ნაყოფი;

რ) **ხის მეორეხარისხოვანი მასალები** - მერქნიანი მცენარეების ფესვები, ქერქი, ლაფანი, ძირკვი.

ს) **ხე-ტყის ნარჩენი** – ტყის მოვლის ღონისძიებებისა და ხე-ტყის დამზადების შედეგად დარჩენილი ქერქი, ნაფოტი, ნახერხი, შემად გამოუსადეგარი ტოტები, აგრეთვე ის ძირნაყარი ხე-ტყე, რომელსაც ბუნებრივი თუ სხვა ფაქტორების ზემოქმედების გამო აღარ გააჩნია მერქნული რესურსის ღირებულება.

ტ) **ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობა** - ღონისძიებები, როგორებიცაა აღსადგენი ფართობის მთლიანი ან ნაწილობრივი შემოღობვა, ტყის აღმონაცენის ან/და ამონაყრის ძოვებისგან დაცვა, აგრეთვე შემოღობილ ფართობებზე ნიადაგის, ქვეტყისგან გაწმენდა, ბალახებისგან გასუფთავება, აჩიქვანა თვითმოთესვის ხელშეწყობის მიზნით;

უ) **ტყის მავნებელ-დაავადებები** - მავნე ორგანიზმი, როგორიცაა მწერი, მღრღნელი, სოკო, ბაქტერია ან ვირუსი, რომელთა რაოდენობის მომატებამ შეიძლება საფრთხე შეუქმნას ტყის ეკოლოგიურ მდგომარეობას ან არსებითად შეამციროს მერქნის ხარისხი;

ფ) **სატყეო გზა** - სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებათა განსახორციელებლად ტყეში არსებული გზა:

ფ.ა) **გრუნტის გზა** - მოკლევადიანი ტყითსარგებლობისთვის გაყვანილი სამეურნეო გზა;

ფ.ბ) **მკვრივსაფარიანი გზა** - მოხრეშილი ან/და მოშანდაგებული გზა ტყეში, რომლის მოწყობა და რეაბილიტაცია ხდება გრძელვადიანი სარგებლობისათვის;

ქ) **სატყეო-სამეურნეო ღონისძიება** - ორგანიზაციულ-ტექნიკური ღონისძიებები, რომელიც მიმართულია ტყის აღდგენა-გაშენების, მოვლის, დაცვისა და სარგებლობის მდგრადად განხორციელებისათვის.

ღ) **ჭალის ტყე** - მდინარეების აუზში განფენილი ტყეები, რომლებიც პერიოდულად (წყალდიდობის ან/და წყალმოვარდნის დროს) იფარება წყლით;

ყ) **ქვეტყე** - მერქნიანი მცენარის ან მცენარეთა სახეობების ერთობლიობა, რომლებიც არ ქმნის და არსებულ პირობებში ვერ შექმნის კორომის ზედა საბურველს;

შ) **ხე** - მრავალწლიანი მერქნიანი მცენარე, რომელიც ივითარებს ერთ მთავარ ღეროს ან, ამონაყრის შემთხვევაში, ღეროებს და აქვს განშტოებული ვარჯი, რომელიც სიმწიფის ასაკში აღწევს არანაკლებ 3 მეტრამდე სიმაღლეს;

ჩ) **ბუჩქი** - მრავალწლიანი მერქნიანი მცენარე, რომელსაც ნიადაგის ზედაპირიდან აქვს განშტოებული ვარჯი და რომლის სიმაღლე აღწევს არაუმეტეს 3 მეტრს;

ც) **ფიჩხი** - მერქნიანი მცენარის ძირნაყარი ტოტები, რომელთა დიამეტრი ძირეულ ნაწილში არ აღემატება 6 სმ-ს;

ძ) **ტყის მართვა** - ტყის სასარგებლო თვისებებისა და რესურსების გამოყენების, აგრეთვე, ტყის დაცვის, მოვლისა და აღდგენა-გაშენების ღონისძიებათა დაგეგმვა და განხორციელება;

წ) **ტყის მდგრადი მართვა** - ტყეებისა და ტყის მიწების მართვა და გამოყენება ისეთი გზითა და მოცულობით, რომ შენარჩუნდეს მათი ბიომრავალფეროვნება, პროდუქტიულობა, რეგენერაციის შესაძლებლობა, სიცოცხლისუნარიანობა და მათი პოტენციალი, რათა ახლაც და მომავალშიც შესრულდეს ტყის შესაბამისი ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური ფუნქციები ლოკალურ, ეროვნულ და გლობალურ დონეზე და არ გამოიწვიოს სხვა ეკოსისტემების დაზიანება;

ჭ) **სუბალპური ტყე** - ტყე, რომლებიც მოქცეულია ალპური ზონის საზღვრის ქვემოთ 300 მეტრიანი სიგანის ზოლში და წარმოადგენს გარდამავალ (ბრძოლის) სარტყელს;

ხ) **საქართველოს ტყე** - სახელმწიფო და კერძო საკუთრებაში არსებული ტყეები და მათი რესურსების ერთობლიობა;

ჯ) **მინისტრი-საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი**;

ჰ) **სამინისტრო** - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.

მუხლი 3. საქართველოს კანონმდებლობა ტყის სფეროში

1. ტყის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობა შედგება საქართველოს კონსტიტუციის, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების, „საქართველოს ეროვნული სატყეო კონცეფციის,“ ამ კოდექსის, სხვა საკანონმდებლო აქტებისა და მათ საფუძველზე მიღებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისგან.

2. ტყეში სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის, აგრეთვე გენეტიკურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობისა და სარგებლის სამართლიანი განაწილების საკითხები წესრიგდება შესაბამისი საკანონმდებლო აქტის საფუძველზე, თუკი ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

3. დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ტყის მართვასთან დაკავშირებულ საკითხებს აწესრიგებს ეს კოდექსი, თუ კი „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

4. თუ კი ტყითსარგებლობა ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას, ის უნდა განხორციელდეს საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მოთხოვნათა დაცვით. (მიმდინარეობს მუშაობა განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყითსარგებლობის (მათ შორის წიაღის მოპოვების) გზმ-სთვის დაქვემდებარების საკითხზე. მუშავდება შესაბამისი ცვლილებების პროექტი)

მუხლი 4. ტყის მდგრადი მართვის პრინციპები

საქართველოს ტყეების მდგრადი მართვა მათი ეკოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური ფუნქციების გათვალისწინებით უნდა ეფუძნებოდეს შემდეგ პრინციპებს:

ა) ტყის მართვის პროცესში უნდა გამოიყენებოდეს ისეთი მეთოდები, რომლებიც უზრუნველყოფს მისი ბიომრავალფეროვნების, პროდუქტიულობის, თვითაღდგენისა და სიცოცხლისუნარიანობის შენარჩუნებასა და გაუმჯობესებას;

ბ) ტყის მართვის დაგეგმვის პროცესში გათვალისწინებული უნდა იყოს ტყის ფუნქციური დანიშნულება იმისათვის, რომ ტყისგან ერთი სახის სარგებლის მიღებამ ტყის სხვა ფუნქციური დანიშნულების დეგრადაცია არ გამოიწვიოს;

გ) ტყის მართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას ადგილობრივი მოსახლეობის ინტერესების გათვალისწინება უნდა ეფუძნებოდეს ტყის მდგრადი მართვის პრინციპს. უზრუნველყოფილი უნდა იყოს საერთო სარგებლობის მიზნით ტყეების ყველასთვის ხელმისაწვდომობა, მიუხედავად მათი საკუთრების ფორმისა;

დ) სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი ინტერესის გათვალისწინებით საქართველოს ტყის არასატყეო მიზნით გამოყენებისას უნდა განხორციელდეს შესაბამისი საკომპენსაციო ზომები.

მუხლი 5. ტყეზე საკუთრების უფლება

1. ტყეზე საკუთრების უფლება განუყოფელია მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლებისაგან. საქართველოს ტყე შეიძლება იყოს სახელმწიფო და კერძო საკუთრების.

2. სახელმწიფო ტყე არის საქართველოს ტყის ნაწილი, რომელიც არ არის კერძო საკუთრებაში.

3. კერძო საკუთრების ტყე არის საქართველოს ტყის ნაწილი, რომელიც მდებარეობს ფიზიკური ან იურიდიული პირების საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე.

4. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიულ საზღვრებში არსებული სახელმწიფო ტყე შესაძლებელია მართვის უფლებით გადაეცეს შესაბამის მუნიციპალიტეტს საქართველოს ორგანული კანონით „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსით“ განსაზღვრული მუნიციპალიტეტის დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში .

5. ამ კოდექსით დადგენილი წესები ვრცელდება საქართველოს ტყეზე, მიუხედავად მისი საკუთრების ფორმისა, თუ კი ამ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

მუხლი 6. საქართველოს ტყის კატეგორიებად დაყოფის მიზანი

საქართველოს ტყის კატეგორიებად დაყოფის მიზანია:

ა) ხელი შეუწყოს ტყის ეკოლოგიური ფუნქციების დაცვასა და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებას, ტყის ეკონომიკური პოტენციალის მდგრად გამოყენებასა და ტყეების სოციალური ფუნქციების განხორციელებას;

ბ) ტყის ნიადაგდაცვითი, წყალ და კლიმატმარეგულირებელი ფუნქციების დაცვა-აღდგენის ხელშეწყობა და გაძლიერება;

გ) ტყეების პროდუქტიულობის, მათ შორის, ტყის რესურსების, ტურიზმისა და რეკრეაციის შესაძლებლობების რაციონალური გამოყენება გრძელვადიანი სარგებლის მიღების გათვალისწინებით;

დ) ტყის ეკოსისტემურ მომსახურებებთან დაკავშირებული ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორის (სოფლის მეურნეობა, ენერჯეტიკა და სხვ.) ჰარმონიული და მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა და უარყოფითი კუმულატიური ზეგავლენისგან ტყის ეკოსისტემების დაცვა.

მუხლი 7. ტყის კატეგორიებად დაყოფა

1. საქართველოს ტყე მისი ეკოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური ფუნქციების გათვალისწინებითა და მართვის ძირითადი მიზნების მიხედვით იყოფა შემდეგ კატეგორიებად:

ა) დაცული ტყე;

ბ) დაცვითი ტყე;

გ) საკურორტო და სარეკრეაციო ტყე;

დ) სამეურნეო ტყე.

2. დაცული ტყის მართვის ამოცანაა ბიომრავალფეროვნებისა და იშვიათი ან/და საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობებისა და მოწყვლადი ეკოსისტემების დაცვა.

3. დაცვითი ტყის მართვის ამოცანაა ტყეების დაცვითი ფუნქციების (მარეგულირებელი ეკოსისტემური მომსახურებების) შენარჩუნება და გაძლიერება.

4. საკურორტო და სარეკრეაციო ტყის მართვის ამოცანაა ტყის კურორტოლოგიური ფუნქციის, ლანდშაფტების და ბუნების კონკრეტული ელემენტების დაცვა და გაუმჯობესება.

5. სამეურნეო ტყის მართვის ამოცანაა ტყის რესურსებით მდგრადი სარგებლობა და ტყეების დაცვითი ფუნქციების შენარჩუნება.

6. ფუნქციური დანიშნულებით ტყეების დაყოფა ხორციელდება „საქართველოს ტყის კატეგორიებად დაყოფისა და მართვის წესის“ შესაბამისად სამინისტროს, ხოლო ავტონომიური რესპუბლიკების ტერიტორიაზე - შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ.

მუხლი 8. დაცული კატეგორიის ტყე

1. დაცულ ტყეს მიეკუთვნება:

ა) ტყე, რომელსაც მინიჭებული აქვს დაცული ტერიტორიის სტატუსი. მათი მართვა ხორციელდება დაცული ტერიტორიების კანონმდებლობისა და მენეჯმენტის გეგმების შესაბამისად;

ბ) ბუნებრივი ლანდშაფტის წარმომქმნელი ჭალისა და არიდული ტყეები, აგრეთვე ტყე, რომელიც მოიცავს ენდემურ **ან/და რელიქტურ** სახეობებს. მართვისას, აქტიური მენეჯმენტით, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს კონსერვაცია;

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული ტყე წარმოადგენს პირველი კატეგორიის დაცულ ტყეს, რომელზედაც ვრცელდება დაცვის განსაკუთრებული რეჟიმი დაცული ტერიტორიების კანონმდებლობის მოთხოვნების საფუძველზე.

3. ამ მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული ტყე მიეკუთვნება მეორე კატეგორიის დაცულ ტყეს, რომელიც შეიძლება წარმოადგენდეს პოტენციურ/სარეზერვო დაცულ ტერიტორიას, სადაც დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება ხორციელდება საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და შეთანხმებებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესაბამისად და გრაფიკით. ასეთი კატეგორიის დაცული ტყის მართვისას უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მინიმალური ჩარევა.

მუხლი 9. დაცვითი კატეგორიის ტყე

1. დაცვითი კატეგორიის ტყეს წარმოადგენს ტყე, რომელსაც გააჩნია დასახლებული პუნქტების, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების, ინფრასტრუქტურისა და მოწყვლადი ტერიტორიების დაცვის ფუნქცია.

2. დაცვითი კატეგორიის ტყეს მიეკუთვნება:

ა) ზვავებისა და ღვარცოფების მუდმივი კალაპოტების გასწვრივ 200 მეტრამდე სიგანის ტყე;

ბ) 35⁰-ზე მეტი დაქანების ფერდობებზე მდებარე ტყე;

გ) უტყეო სივრცეებს შორის მდებარე 30 ჰექტარამდე სიდიდის ტყე;

დ) ფლატეების, დამეწყრილი ადგილების, ჩამონაშალების, კარსტული წარმონაქმნების, მთის დედაქანების მიწის ზედაპირზე გამოსვლის ადგილების ირგვლივ 100 მეტრამდე სიგანის ტყე;

ე) რკინიგზებისა და საავტომობილო გზების გასწვრივ (მათი მიწის ვაკისიდან) 100 მეტრამდე სიგანის ტყე;

ვ) მდინარეების, ტბებისა და წყალსაცავების ნაპირიდან 100 მეტრამდე სიგანის ტყე;

ზ) ქვათაცვენისა და კლდოვანი ტერიტორიების გარშემო არსებული ტყე;

თ) ბუნებრივი გამოქვაბულების გარშემო არსებული ტყე;

ი) ტყე, რომლის უმთავრესი დანიშნულებაა ნიადაგის დაცვა ეროზიისაგან და თოვლის შეკავება;

კ) მცოცავ ნიადაგზე არსებული ტყე;

ლ) მეწყერსაშიშ ფერდობებზე არსებული ტყე;

მ) სუბალპური ტყე;

ნ) წყლის სათავე ნაგებობებიდან 100 მეტრის რადიუსში არსებული ტყე.

მუხლი 10. საკურორტო და სარეკრეაციო კატეგორიის ტყე

1. საკურორტო და სარეკრეაციო ტყეს მიეკუთვნება:

ა) კურორტების სანიტარიული დაცვის ზონაში არსებული ტყე;

ბ) სამკურნალო დაწესებულებებისა და მინერალური წყაროების ირგვლივ 1 კმ რადიუსში არსებული ტყის უბნები; მანძილი იზღუდება წყალგამყოფით.

გ) ქალაქებისა და დასახლებული პუნქტების მიმდებარე ტყე, რომელსაც მოსახლეობა იყენებს მასობრივი დასვენებისთვის, ტურისტული და სპორტულ-გამაჯანსაღებელი საქმიანობისთვის;

2. საკურორტო და სარეკრეაციო დანიშნულების ტყეების მართვისას უზრუნველყოფილი უნდა იყოს საკურორტო-გამაჯანსაღებელი თვისებების, ლანდშაფტის, მნიშვნელოვანი ბუნებრივი ელემენტების და კულტურული ღირებულებების შენარჩუნება. ყველა ქმედება, რომელიც შეიძლება უარყოფითად აისახოს ზემოხსენებულ ბუნებრივ ელემენტებზე, მკაცრად უნდა აიკრძალოს.

მუხლი 11. სამეურნეო კატეგორიის ტყე

1. სამეურნეო ტყეს მიეკუთვნება ტყე, რომელიც არ ექცევა ამ კოდექსის მე-8-10 მუხლებით განსაზღვრული ტყის კატეგორიებში.

2. სამეურნეო კატეგორია ენიჭება ტყეს, რომელიც ასრულებს ნიადაგდაცვით და წყალმარეგულირებელ ფუნქციას, ამასთან, ამ კოდექსით დადგენილი წესების დაცვით დაშვებულია ტყითსარგებლობის ყველა სახე.

3. სამეურნეო ტყის მდგრადი მართვის შედეგად უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ტყისა და ტყის ქვეშ ფორმირებული ნიადაგის დაცვა, ნაყოფიერების და მისგან გამომდინარე სარგებლის შენარჩუნება.

4. ამ მუხლით განსაზღვრული კატეგორიის ტყის კონკრეტულ ტერიტორიაზე მართვის ამოცანიდან და გარემოპირობებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია, დროებით აიკრძალოს ტყითსარგებლობა ან/და დაწესდეს სხვა შეზღუდვები.

მუხლი 12. ტყის სტატუსის მინიჭება

1. ტერიტორიას სახელმწიფო ტყის სტატუსი ენიჭება საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით. აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღების საფუძველია სამინისტროს შუამდგომლობა, რომელიც შემუშავდება საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან შეთანხმებით.

2. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული ტყის მუნიციპალიტეტისთვის მართვის უფლებით გადაცემის თაობაზე მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანოს შუამდგომლობას განიხილავს უწყებათშორისი კომისია.

3. უწყებათშორისი კომისიის დასკვნის საფუძველზე, სამინისტროს შუამდგომლობით, საქართველოს მთავრობა იღებს გადაწყვეტილებას მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული ტყის მუნიციპალიტეტისათვის დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში მართვის უფლებით გადაცემის შესახებ.

4. კერძო მესაკუთრის ინიციატივის ან მასთან შეთანხმებით სამინისტროს შუამდგომლობისა და უწყებათშორისი კომისიის დასკვნის საფუძველზე საქართველოს მთავრობა იღებს გადაწყვეტილებას კერძო საკუთრებაში არსებული ტერიტორიისთვის კერძო საკუთრების ტყის სტატუსის მინიჭების თაობაზე, თუ ტერიტორია ბუნებრივად გატყევედა და აკმაყოფილებს ამ კოდექსით განსაზღვრულ ტყის მოთხოვნებს.

5. თუ კერძო მესაკუთრე დაასაბუთებს ტერიტორიის მიმართ სხვა მიზნით გამოყენების უპირატეს ინტერესს, ტერიტორიას კერძო საკუთრების ტყის სტატუსი არ მიენიჭება. კერძო მესაკუთრის ეს უფლება არ ვრცელდება იმ ტერიტორიაზე, სადაც მერქნიან მცენარეთა საშუალო ხნოვანებამ მიაღწია 20 წელს.

6. თუ კი კერძო საკუთრებაში არსებული ტერიტორიისთვის ტყის სტატუსის მინიჭება, მესაკუთრის ნების საწინააღმდეგოდ, მის მიმართ წარმოშობს შეუსაბამო სოციალურ პასიხისმგებლობის, მესაკუთრე უფლებამოსილია საკუთრების უფლების შეზღუდვის ხასიათის გათვალისწინებით მოითხოვოს მიწის ნაკვეთის ექსპროპრიაცია კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

7. უწყებათშორისი კომისიას ქმნის მინისტრი, ხოლო მის უფლებამოსილებებს და ფუნქციონირების წესს ადგენს დებულება „ტყის სტატუსის განმსაზღვრელი კომისიის

შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

მუხლი 13. ტყის სტატუსის შეწყვეტა

1. საქართველოს ტყისათვის სტატუსის შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილებას, საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების წესით იღებს საქართველოს მთავრობა.

2. ადმინისტრაციული წარმოება საქართველოს ტყისთვის სტატუსის შეწყვეტის შესახებ იწყება სამინისტროს ან ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის შუამდგომლობის საფუძველზე, რომელიც შეიცავს დასკვნას პროექტის განხორციელების მიზანშეწონილობასთან დაკავშირებით.

3. საქართველოს ტყის სტატუსის შეწყვეტით დაინტერესებული პირი განცხადებით მიმართავს სამინისტროს ან ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობას. განცხადება უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას პროექტის განხორციელების ალტერნატივების შესწავლის შედეგებზე.

4. საქართველოს ტყის სტატუსის შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება ინტერესთა შეპირისპირების საფუძველზე. თუკი ტყის სტატუსის შეწყვეტის ინტერესი აღემატება ტყის შენარჩუნების ინტერესს, საქართველოს მთავრობა იღებს გადაწყვეტილებას ტყის მართვის ორგანოს/კერძო მესაკუთრის სასარგებლოდ ზიანის საკომპენსაციო ღონისძიების დადგენაზე, „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე.

5. ამ მუხლის მე-4 ნაწილით გათვალისწინებული ტყის სტატუსის შეწყვეტის უპირატესი ინტერესი შეიძლება იყოს:

ა) სახელმწიფო თავდაცვისა და უსაფრთხოების ინტერესები;

ბ) განსაკუთრებული სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროექტების განხორციელება, რამდენადაც ეს შეუძლებელია განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობის ფარგლებში ამ კოდექსი 67-ე მუხლი პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე.

6. ტერიტორიას, რომელსაც „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად მინიჭებული აქვს დაცული ტერიტორიის სტატუსი, ტყის სტატუსი შეიძლება შუწყდეს ამავე კანონით დადგენილი წესით შესაბამისი დაცული ტერიტორიის სტატუსის შეწყვეტის შემთხვევაში.

7. ტყის სტატუსის შეწყვეტის შემდეგ, თუ აღარ არსებობს ტერიტორიისთვის ამ მუხლის მე-5 ნაწილით განსაზღვრული სტატუსის შეწყვეტის საფუძველი, ტერიტორიას უბრუნდება ტყის სტატუსი.

8. ამ მუხლის მე-7 ნაწილით განსაზღვრულ შემთხვევაში, მთავრობა გადაწყვეტილებას ტყისთვის სტატუსის დაბრუნების შესახებ იღებს სამინისტროს შუამდგომლობით, რომელიც მზადდება ფაქტობრივი გარემოებების გათვალისწინებით სამინისტროს ინიციატივით, ან იმ პირის განცხადების საფუძველზე, რომლის მოთხოვნითაც მოხდა ტყისთვის სტატუსის შეწყვეტა.

მუხლი 14. ტყის საზღვრის კორექტირება

1. საქართველოს ტყის საზღვრის კორექტირება ხდება ამ კოდექსის მე-12 და მე-13 მუხლებით განსაზღვრული საფუძველებით.

2. საქართველოს ტყის საზღვრის კორექტირება ხორციელდება „ტყის საზღვრების დადგენის შესახებ“ დებულების შესაბამისად, რომელსაც შეიმუშავებს სამინისტრო და დასამტკიცებლად წარუდგენს საქართველოს მთავრობას.

მუხლი 15. სახელმწიფო ტყის გადაცემა კერძო საკუთრებაში

სახელმწიფო ტყის ნაწილი, რომლითაც საჯარო სამართლის იურიდიულ პირი - საქართველოს საპატრიარქო სარგებლობს მიჩენის წესით, შესაძლებელია სამინისტროს დასაბუთებული შუამდგომლობის საფუძველზე, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან შეთანხმებით, საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, უსასყიდლოდ, საკუთრებაში გადაეცეს მას.

მუხლი 16. მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება ტყის სფეროში

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან თანამშრომლობით სამინისტრომ უნდა უზრუნველოს ტყისა და მისი რესურსების მნიშვნელობის შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება.

მუხლი 17. საზოგადოების ჩართულობა

1. დაინტერესებულ მხარეს უფლება აქვს, ტყის მართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მიიღოს მონაწილეობა. აღიარებული და მხარდაჭერილი უნდა იყოს ტყის მიმდებარე ტერიტორიებზე მცხოვრებთა იდენტობა და კულტურა, აგრეთვე ტყის მართვის ტრადიციები.

2. ტყესთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებში მონაწილე სახელმწიფო ორგანოები უზრუნველყოფენ ტყის მართვის შესახებ ინფორმაციის საჯაროობასა და ხელმისაწვდომობას, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

3. ტყის მართვის გეგმა მტკიცდება საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების წესით.

თავი II

უფლებამოსილება ტყის სფეროში

მუხლი 18. სამინისტროს კომპეტენცია

სამინისტროს კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) საქართველოს ტყის მართვის დარგობრივი პოლიტიკის განსაზღვრა და განხორციელების მონიტორინგი;

ბ) ტყის სფეროში საკანონმდებლო აქტებისა და საქართველოს მთავრობის სამართლებრივი აქტების შემუშავება და საქართველოს მთავრობისთვის წარდგენა;

გ) ტყის ფუნქციური დანიშნულებით დაყოფა „საქართველოს ტყის კატეგორიებად დაყოფისა და მართვის წესის“ შესაბამისად;

დ) საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემის ორგანიზება;

- ე) საქართველოს ტყის მართვის სფეროში ერთიანი სამეცნიერო-ტექნიკური პოლიტიკის გატარება, ნორმატიული და მეთოდოლოგიური დოკუმენტაციის შემუშავება და დამტკიცება, სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების ორგანიზება;
- ვ) სახელმწიფო ტყის მართვის გეგმისა და კერძო ტყის მართვის გეგმების დამტკიცება;
- ზ) ტყის მართვის სფეროში საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და შეთანხმებებით განსაზღვრული ვალდებულებების შესრულების ორგანიზება და საერთაშორისო პროექტების კოორდინაცია;
- თ) ტყის სტატუსის მინიჭების, შეწყვეტის და საზღვრის კორექტირების შესახებ შუამდგომლობის შემუშავება;
- ი) ტყის მართვის ორგანოსთვის რეკომენდაციების შემუშავება;
- კ) ტყის ეროვნული აღრიცხვა.

მუხლი 19. ავტონომიური რესპუბლიკის კომპეტენცია

სახელმწიფო ტყის მართვის სფეროში აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების ხელისუფლების ორგანოთა კომპეტენციას განეკუთვნება:

- ა) ავტონომიური რესპუბლიკების ტერიტორიაზე ტყის ფუნქციური დანიშნულებით დაყოფა „საქართველოს ტყის კატეგორიებად დაყოფისა და მართვის წესის“ შესაბამისად;
- ბ) ტყის დაცვის, მოვლის, აღდგენა-გაშენებისა და ტყითსარგებლობის სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებაში მონაწილეობა;
- გ) ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული ტყის დაცვის, მოვლის, აღდგენა-გაშენებისა და ტყითსარგებლობის ღონისძიებების შემუშავება-განხორციელება;
- დ) ეკოლოგიური კატასტროფებით, მავნებელ-დაავადებებითა და სხვა მიზეზებით დაზიანებული ტყის აღდგენა-გაშენების ორგანიზებაში მონაწილეობა;
- ე) ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე სახელმწიფო ტყის მართვის გეგმების დამტკიცება;

ვ) ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული ტყის დაცვის, მოვლის, აღდგენა-გაშენებისა და ტყითსარგებლობის ღონისძიებების დაფინანსება ან/და დაფინანსებაში მონაწილეობა და გამოყოფილი თანხების ხარჯვის კონტროლი;

ზ) ამ კოდექსით დადგენილი წესით ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ტყითსარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის (გარდა იმ საქმიანობისა, რომელიც ხორციელდება მხოლოდ ტყის მართვის ორგანოს მიერ) გაცემა და ხელშეკრულების დადება;

თ) სტიქიური მოვლენების დროს საგანგებო ღონისძიებების განხორციელებაში მონაწილეობა;

ი) ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული ტყის საზღვრების კორექტირების თაობაზე უფლებამოსილი სახელმწიფო ორგანოსათვის წინადადებების წარდგენა;

კ) ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული სახელმწიფო ტყის მართვაზე უფლებამოსილი ორგანოს შექმნა;

ლ) „საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემისა და წესის შესახებ“ დებულებით გათვალისწინებული ინფორმაციის სამინისტროსთვის მიწოდება.

მუხლი 20. ადგილობრივი თვითმმართველობის კომპეტენცია

დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში მუნიციპალიტეტისათვის მართვის უფლებით გადაცემული სახელმწიფო ტყის შემთხვევაში შესაბამისი მუნიციპალიტეტის ორგანოების კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) მუნიციპალური ტყის მართვის ორგანოს შექმნა;

ბ) ტყის დაცვის, მოვლის, აღდგენა-გაშენების და ტყითსარგებლობის ღონისძიებების შემუშავება და განხორციელება;

გ) უფლებამოსილ სახელმწიფო ორგანოებთან თანამშრომლობით ტყის დაცვის, მოვლის, აღდგენა-გაშენებისა და ტყითსარგებლობის ადგილობრივი პროგრამების შემუშავება და მათი განხორციელების ხელშეწყობა;

- დ) ეკოლოგიური კატასტროფებით, მავნებელ-დაავადებებითა და სხვა მიზეზებით დაზიანებული ტყის აღდგენა-გაშენების ორგანიზებაში მონაწილეობა;
- ე) სტიქიური მოვლენების დროს საგანგებო ღონისძიებების განხორციელებაში მონაწილეობა;
- ვ) მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების ხელშეწყობა;
- ზ) ამ კოდექსით დადგენილი წესით, მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ტყითსარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის (გარდა იმ საქმიანობისა, რომელიც ხორციელდება მხოლოდ ტყის მართვის ორგანოს მიერ) გაცემა და ხელშეკრულების დადება;
- თ) უფლებამოსილების ფარგლებში უკანონო ტყითსარგებლობის ფაქტების აღკვეთა და უკანონო ტყითსარგებლობის ფაქტების შესახებ შესაბამისი სამართალდამცავი ორგანოებისათვის შეტყობინება;
- ი) საქართველოს კანონმდებლობით მინიჭებული სხვა უფლებამოსილებების განხორციელება.

მუხლი 21. ტყის მართვის ორგანო

1. სახელმწიფო ტყის მართვის ორგანოა ამ კანონის საფუძველზე და სახელმწიფოს 100% წილობრივი მონაწილეობით შექმნილი კერძო სამართლის იურიდიული პირი.
2. ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებულ სახელმწიფო ტყის მართვის ორგანოს ქმნის შესაბამისი ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანო.
3. დაცული ტერიტორიების ფარგლებში არსებულ ტყეს მართავს დაცული ტერიტორიების მართვაზე უფლებამოსილი ორგანო.
4. მუნიციპალიტეტის მართვის უფლების ქვეშ არსებული ტყის მართვის ორგანოს ქმნის შესაბამისი მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანო.
5. კერძო საკუთრების ტყის მართვას ახორციელებს ტყის მესაკუთრე.
6. ტყის მართვის ორგანო საკუთარი უფლებამოსილების ფარგლებში:
  - ა) წარმართავს ტყის დაცვის, მოვლისა და აღდგენა-გაშენების ღონისძიებებს;

- ბ) წარმართავს ტყითსარგებლობის ღონისძიებებს;
- გ) ტყის ცალკეულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული ფაქტობრივი გარემოებების გამოვლენის მიზნით აფასებს და სწავლობს ტყის მდგომარეობას და ქმნის მონიტორინგის შედეგად მიღებულ მონაცემთა ბაზას;
- დ) ტყით სხვა მოსარგებლისგან მოითხოვს ტყის განადგურების საფრთხის თავიდან აცილებას და ისეთი ქმედების შეწყვეტას, რომელიც აზიანებს ტყეს;
- ე) მონაწილეობს ტყეში სტიქიური მოვლენების დროს საგანგებო ღონისძიებების განხორციელებაში;
- ვ) უზრუნველყოფს სახანძრო უსაფრთხოების წესების დაცვას, ხოლო ხანძრის საფრთხის შემთხვევაში, იღებს მის სალიკვიდაციოდ შესაბამის ზომებს და საფრთხის შესახებ ინფორმაციას დაუყოვნებლივ აწვდის სათანადო ორგანოებს;
- ზ) შეიმუშავებს და სამინისტროს დასამტკიცებლად წარუდგენს ტყის მართვის გეგმის პროექტს (გარდა ავტონომიური რესპუბლიკისა);
- თ) შეიმუშავებს და ამტკიცებს წლიურ სამოქმედო გეგმას;
- ი) მონაწილეობს ეკოლოგიური კატასტროფებით, მავნებელ-დაავადებებითა და სხვა მიზეზებით დაზიანებული ტყის აღდგენა-გაშენების ორგანიზებაში;
- კ) ვალდებულია, აღკვეთოს და სამართალდამცავ ორგანოებს აცნობოს უკანონო ტყითსარგებლობის ფაქტები;
- ლ) ახორციელებს ამ კანონით, წესდებით ან დებულებით და კანონქვემდებარე აქტებით გათვალისწინებულ სხვა უფლებამოსილებებს.

7. სახელმწიფო ტყის მართვის ორგანოს დაფინანსების წყაროებია:

- ა) საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი მიზნობრივი სახსრები;
- ბ) კრედიტები, მიზნობრივი გრანტები და შემოწირულობები;
- გ) სამეწარმეო საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი
- დ) ამ კანონით გათვალისწინებული მომსახურების საფასური და ტყითსარგებლობის წლიური საფასური (მათ შორის, აუქციონზე დაფიქსირებული საბოლოო ფასი);

- ე) ამ კანონით გათვალისწინებული საკომპენსაციო თანხები;
- ვ) საქართველოს კანონმდებლობით ნებადართული სხვა შემოსავლები.

მუხლი 22. საზედამხედველო უფლებამოსილება

1. საქართველოს ტყეში, გარდა მუნიციპალური ტყისა, კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვაზე სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი.

2. დაცული ტერიტორიების ფართობზე არსებული ტყის დაცული ტერიტორიების სახელმწიფო კონტროლს, აგრეთვე, ახორციელებს „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული უფლებამოსილი ორგანო.

3. ტყის ფიზიკური დაცვა, როგორც საზედამხედველო უფლებამოსილება, სახელმწიფო საკუთრების ტყეში ხორციელდება ტყის მართვის ორგანოს შესაბამისი სამსახურის მიერ, რომელიც საკუთარ უფლებამოსილებებს ახორციელებს ამ კანონის და დებულების საფუძველზე.

4. მუნიციპალიტეტის მართვის ქვეშ და კერძო საკუთრებაში არსებული ტყეების ფიზიკური დაცვა ხორციელდება, შესაბამისად, მართვის ორგანოსა და კერძო მესაკუთრის მიერ.

მუხლი 23. კერძო ტყის მესაკუთრის უფლებამოსილება

1. კერძო ტყის მესაკუთრე უფლებამოსილია განახორციელოს ტყის მართვასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ქმედება ან მესამე პირები აღჭურვოს ასეთი უფლებამოსილებით, რომელიც არ ეწინააღმდეგება ტყის დაცვის ამ კანონით პირდაპირ გათვალისწინებულ მოთხოვნებს. კერძო მესაკუთრის უფლება ტყის რესურსებით სარგებლობაზე შესაძლებელია შეიზღუდოს ამ კანონით და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი საკანონმდებლო აქტებით დადგენილი საფუძვლებით და ფარგლებში.

2. კერძო ტყის მესაკუთრე ვალდებულია ამ კანონის 26-ე მუხლით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით შეიმუშავოს და სამინისტროს დასამტკიცებლად წარუდგინოს ტყის მართვის გეგმა.

3. საჭიროების შემთხვევაში, სამინისტროს შეუძლია კერძო ტყის მესაკუთრეს მოსთხოვოს:

ა) თავიდან აიცილოს ისეთი ქმედება, რომელიც აზიანებს ან ანადგურებს ტყეს;

ბ) ტყის სანიტარიული მდგომარეობის შენარჩუნება ან/და გაუმჯობესება;

გ) შეამციროს ან შეძლებისდაგვარად თავიდან აიცილოს ხე-ტყის დამზადებისას ან/და გადაზიდვისას ტყის ნიადაგისა ან/და მცენარეული საფარისათვის ზიანის მიყენება;

დ) გააუქმოს ტყეში შესვლის შეზღუდვა და მოხსნას შეზღუდვის აღმნიშვნელი ნიშნები, თუ აღარ არსებობს შეზღუდვის დაწესების საფუძველი;

ე) ტყის დაცვის ღონისძიებების განსახორციელებლად აუცილებელი ადამინური რესურსების უზრუნველყოფა.

თავი III

აღრიცხვა და დაგეგმვა

მუხლი 24. საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემა

საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემა შედგება ტყის მონიტორინგის, ტყეთმორწყობისა და რეესტრისაგან.

მუხლი 25. ტყის მონიტორინგი

1. ტყის მონიტორინგის მიზანია საქართველოს ტყის ეკოლოგიური მდგომარეობის ასახვა, მისი გაუმჯობესების მიზნით სახელმწიფო ორგანოებისათვის ანალიზის შედეგების მიწოდება და საქართველოს მოსახლეობის ინფორმირება.

2. ტყის მონიტორინგს თავიანთ სამოქმედო ტერიტორიებზე ახორციელებენ ტყის მართვის ორგანოები, მათი ტერიტორიული ერთეულები, აგრეთვე საქართველოს

კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა უფლებამოსილი დაწესებულებები და ტყითმოსარგებლები.

3. საქართველოს ტყის მონიტორინგი შეიძლება განხორციელდეს ტყის ეროვნული აღრიცხვის საშუალებით მუდმივ სანიმუშო ფართობებზე, რომელთა რაოდენობა, მოცულობა და ტყის მდგომარეობის შესახებ სტატისტიკური მონაცემების შეგროვების პერიოდულობა განისაზღვრება „საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემისა და მონიტორინგის წესის“ მიხედვით.

მუხლი. 26. ტყეთმოწყობა

1. ტყეთმოწყობა ტყის მართვის ორგანოს სამოქმედო საზღვრებში ხორციელდება ყოველ 10 წელიწადში ერთხელ.

2. ტყეთმოწყობის ღონისძიებებია:

ა) საქართველოს ტყის საზღვრების დადგენა;

ბ) ტყის შიდასამეურნეო ორგანიზება და ამ ტერიტორიებზე კარტოგრაფიული მასალების მომზადება;

გ) ტყის მდგომარეობის, სახეობრივი შემადგენლობისა და ხნოვანებითი სტრუქტურის დადგენა;

დ) გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი იშვიათი, რელიქტური, ენდემური, შეზღუდული გავრცელების არეალის მქონე მცენარეთა სახეობების გამოვლენა;

ე) ტყის იმ უბნების დადგენა, სადაც შესაძლებელია (საჭიროა) სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების განხორციელება, აგრეთვე ღონისძიებათა სახეების, მოცულობებისა ან/და მეთოდების განსაზღვრა;

ვ) ფუნქციური დანიშნულების მიხედვით ტყის უბნებისათვის კატეგორიებისა და დაცვის რეჟიმის მიკუთვნების, აგრეთვე ტყის საზღვრების დადგენისა და კორექტირების მიზანშეწონილობის განსაზღვრა;

ზ) ტყეში შესაძლო მოსაპოვებელი რესურსის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი შეფასება;

თ) ტყის პათოლოგიური გამოკვლევა.

3. ტყეთმომწობის მასალები აისახება ტყის მართვის გეგმაში, რომელიც არის ფუნქციური დაგეგმვის საფუძველზე ტყითსარგებლობისა და სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების განხორციელების სავალდებულო დოკუმენტი.

4. საქართველოს ტყეებში ტყითსარგებლობა და სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების წარმოება ხორციელდება ტყის მართვის გეგმის საფუძველზე (ამ მუხლის მე-8 პუნქტის გათვალისწინებით), გარდა სტიქიური უბედურების შემთხვევებისა.

5. სახელმწიფო ტყის მართვის ორგანო სამინისტროს, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების ტერიტორიაზე, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების შესაბამის ორგანოებს დასამტკიცებლად წარუდგენს ტყის მართვის გეგმას. მუნიციპალური ტყის მართვის ორგანო ტყის მართვის გეგმას დასამტკიცებლად წარუდგენს სამინისტროს.

6. კერძო მესაკუთრე ტყის მართვის გეგმას დასამტკიცებლად წარუდგენს სამინისტროს. ტყის მართვის გეგმების შედგენის ვალდებულება არ ვრცელდება კერძო საკუთრებაში არსებულ ტყეზე, რომლის ფართობიც არ აღემატება 50 ჰექტარს.

7. ტყის მართვის გეგმის შედგენა ხდება „საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემისა და მონიტორინგის წესის შესახებ“ დებულების მოთხოვნების დაცვით.

8. ტყის იმ ფართობებზე, სადაც ტყეთმომწობა არ ჩატარებულა და არ არის შედგენილი ტყის მართვის გეგმა ან/და ღონისძიებებისთვის, რომლებიც არ არის გათვალისწინებული არსებული ტყის მართვის გეგმით, ტარდება ამ კოდექსის 29-ე მუხლით დადგენილი ტყის სპეციალური გამოკვლევა.

მუხლი 27. საქართველოს ტყის რეესტრი

1. საქართველოს ტყის რეესტრი წარმოადგენს სისტემატიზირებული დოკუმენტების ერთობლიობას, რომელიც შეიცავს ინფორმაციას საქართველოს ტყეზე, ტყის დაცვაზე, აღდგენა-გაშენებაზე, კვლავწარმოებასა და ტყითსარგებლობაზე.

2. საქართველოს ტყის რეესტრი შეიცავს დოკუმენტურ ინფორმაციას:

- ა) ტყის საკუთრების ფორმების შესახებ;
- ბ) ტყის კატეგორიებად დაყოფის შესახებ;
- გ) სატყეოებისა და ტყის კვარტლების შესახებ;
- დ) ტყისა და ტყის რესურსების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ;
- ე) ტყის დაცვის, აღდგენა-გაშენებისა და სარგებლობის შესახებ;
- ვ) ტყის საზღვრების შესახებ;

3. საქართველოს ტყის რეესტრში დაცული ინფორმაცია საჯაროა.

4. საქართველოს ტყის რეესტრს ტყის მართვის ორგანოების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე აწარმოებს სამინისტრო.

5. „ტყის რეესტრიდან ინფორმაციის გაცემის წესს“ ადგენს საქართველოს მთავრობა.

მუხლი 28. საქართველოს ტყის აღრიცხვის (შეფასების) სისტემა და წესი

1. დებულებას „საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემისა და წესის შესახებ“ შეიმუშავებს და მთავრობას დასამტკიცებლად წარუდგენს სამინისტრო.

2. ტყის აღრიცხვის ღონისძიებები ფინანსდება როგორც სახელმწიფო, ასევე სხვა სახსრებით.

მუხლი 29. ტყის სპეციალური გამოკვლევა

1. ტყის სპეციალური გამოკვლევა ტარდება:

ა) ტყის კონკრეტულ ტერიტორიაზე ტყის აღდგენა-გაშენების პროექტის შედგენისათვის, აგრეთვე, ტყის პათოლოგიური მდგომარეობის, ტყის რესურსების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების დადგენისათვის;

ბ) ტყის რესურსების მართვის ეფექტურობის უზრუნველსაყოფად და ტყითსარგებლობის ღონისძიებების ოპერატიულად განხორციელებისათვის;

2. სპეციალური გამოკვლევის საფუძველზე შესაძლებელია შემუშავდეს მრავალწლიანი (არაუმეტეს 3 წლისა) პერსპექტიული გეგმა.

3. ტყის სპეციალური გამოკვლევის შედეგები აისახება წლიურ სამოქმედო გეგმაში.

4. ტყის სპეციალურ გამოკვლევას გეგმავს და ატარებს ტყის მართვის ორგანო.

5. ტყის სპეციალური გამოკვლევა შეიძლება დაფინანსდეს როგორც სახელმწიფო, ისე ასევე სხვა სახსრებით.

მუხლი 30. წლიური სამოქმედო გეგმა

1. წლიური სამოქმედო გეგმა დგება ტყის მართვის გეგმისა ან/და სპეციალური გამოკვლევის მასალების საფუძველზე და დეტალურად აღწერს წლის განმავლობაში დაგეგმილ ღონისძიებებს.

2. წლიური სამოქმედო გეგმა, სულ მცირე, უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) დაგეგმილ ღონისძიებათა ტერიტორიის მდებარეობისა და ფართობის შესახებ;

ბ) სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებათა მოცულობისა და მეთოდების შესახებ;

გ) დაგეგმილი პერიოდისთვის განსახორციელებელი საქმიანობის სახეებისა და მოცულობის შესახებ.

3. წლიური სამოქმედო გეგმის დამტკიცებამდე, ტყითმოსარგებლეს ეკრძალება ტყის კომერციული მიზნისთვის გამოყენება.

4. წლიურ სამოქმედო გეგმას ამტკიცებს ტყის მართვის ორგანო.

თავი IV

ტყით საერთო სარგებლობა

მუხლი 31. ტყეში შესვლა და გადაადგილება

1. ყველას აქვს უფლება იმყოფებოდეს და თავისუფლად გადაადგილდეს ტყეში დასვენების და გართობის მიზნით. ეს უფლება არ მოიცავს ტყის იმ რესურსებით

სარგებლობას, რომლისთვისაც საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულოა შესაბამისი უფლების მოპოვება.

2. ტყის მესაკუთრის ან მართვის ორგანოს გადაწყვეტილებით, შესაძლებელია შეიზღუდოს ტყეში შესვლა ან/და გადაადგილება:

ა) ხანძრის გაჩენის შესაძლებლობის თავიდან აცილებისა და მისი შედეგების შემცირებისაკენ მიმართული პრევენციული ზომების ან ხანძრის ჩაქრობის ღონისძიებების განხორციელების მიზნებისთვის;

ბ) ტყის დაცვის, მოვლისა და აღდგენა-გაშენების ღონისძიებების განხორციელების მიზნებისთვის და ვადით;

გ) მერქნული რესურსების მოპოვების მიმდინარე სამუშაოების უსაფრთხოდ განხორციელების მიზნით;

დ) ტყეში, სადაც განლაგებულია მერქნიან სახეობათა დენდრარიუმი, ტყის სათესლე უბანი, სამონადირეო მეურნეობა, თევზის მეურნეობა, სანერგე, ხე-ტყის და მექანიზმების საწყობი, შენობა-ნაგებობა, ხე-ტყის გადაზიდვის საშუალებების სამოქმედო ადგილი, გარდა სატყეო გზისა;

ე) ტყის აღდგენა-გაშენების ფართობზე, სადაც ნარგავების სიმაღლეს ჯერ არ მიუღწევია 3 მეტრისათვის;

ვ) ტყის მართვის ან წლიური სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებით.

3. ტყეში სატრანსპორტო საშუალებებით შესვლა ან/და გადაადგილება ნებადართულია მხოლოდ სატყეო გზებზე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ტყითმოსარგებლეს შეზღუდული აქვს ასეთი გადაადგილება ამ მუხლის მე-2 ნაწილით განსაზღვრული რომელიმე საფუძვლით.

მუხლი 32. ტყეში შესვლის და გადაადგილების მოწესრიგება

1. ტყეში შესვლის და გადაადგილების შეზღუდვა უნდა მოწესრიგდეს ტერიტორიაზე საინფორმაციო ნიშნების განთავსებით.

2. საინფორმაციო ნიშნები უნდა განთავსდეს იმ ადგილებში, სადაც არის საერთო სარგებლობის გზები, სატყეო გზები და ბილიკები, რომლებიც გადის შეზღუდვის ზონაში ან ტერიტორიაზე, რომელიც უშუალოდ ემიჯნება ამ ზონას.

3. შეზღუდვის მოქმედება ტყის ტერიტორიაზე უნდა გაუქმდეს და მოიხსნას შეზღუდვის აღმნიშვნელი ნიშნები, თუ აღარ არსებობს ამ კოდექსის 31-ე მუხლის მეორე ნაწილით გათვალისწინებული შეზღუდვის საფუძვლები.

4. ტყის ტერიტორიაზე შესვლის და გადაადგილების შემზღუდავი ნიშნების გამოყენების წესები დგინდება დებულებით, „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავებს და ამტკიცებს სამინისტრო.

მუხლი 33. ტყეში საქონლის ძოვება

1. ადგილობრივი მოსახლეობის ინტერესების გათვალისწინებით, სახელმწიფო და მუნიციპალურ ტყეში გამოიყოფა საქონლის სამოვებლად შესაბამისი ტერიტორიები, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ტყის ფუნქციური დანიშნულებისა და მდგომარეობის გათვალისწინებით ეს შეუძლებელია.

2. ტყეში საქონლის ძოვების ადგილების გამოყოფა და კვოტების დადგენა ხორციელდება ტყის მართვის ან წლიური სამოქმედო გეგმის საფუძველზე. საქონლის ძოვებისათვის გამოყოფილ ტერიტორიაზე უნდა განთავსდეს შესაბამისი საინფორმაციო ნიშანი.

3. შესაძლებელია საქონლის ძოვების ადგილების გამოყენების დროებით შეზღუდვა ტყის მესაკუთრის ან მართვაზე უფლებამოსილი ორგანოს გადაწყვეტილებით, როდესაც ეს აუცილებელია ტყის დაცვის, მოვლის ან აღდგენა-გაშენების ღონისძიებების განსახორციელებლად.

მუხლი 34. ტყეში ცეცხლის დანთება

1. ტყეში ცეცხლის დანთება დასაშვებია საამისოდ გამოყოფილ სპეციალურ ადგილებში, სადაც უნდა განთავსდეს შესაბამისი საინფორმაციო ნიშანი.

2. მართვის ორგანოს მიერ, ტყის გაწმენდის მიზნით, ტყის მავნებელი დაავადებებით დაზიანებული ხეების მოჭრითა და გაქერქვით მიღებული მერქნული რესურსების ნარჩენების დაწვა ტყის მიწის ფარგლებში ნებადართულია იმ შემთხვევაში, თუ ეს არ შეუქმნის საფრთხეს ტყეს, არ გააუარესებს ნიადაგის ხარისხს ან არ შექმნის ტყეში ხანძრის გაჩენის საშიშროებას.

3. ტყის მესაკუთრე და მართვის ორგანო ხანძრის თავიდან აცილების მიზნით უფლებამოსილია სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში განსაზღვრული დროით შეზღუდოს ცეცხლის დანთება .

მუხლი 35. ტყის რესურსების მოპოვება

1. ტყით საერთო სარგებლობა გულისხმობს ტყეში ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების თავისუფალ ხელმისაწვდომობას პირადი მოხმარების მიზნით, გარდა კერძო საკუთრების ტყეებისა.

2. საერთო სარგებლობის არამერქნული სახეობების ნუსხას და დასაშვებ ოდენობას განსაზღვრავს ტყის მართვის ან წლიური სამოქმედო გეგმა.

3. ტყის არამერქნული რესურსების თავისუფალი ხელმისაწვდომობა შეიძლება შეიზღუდოს:

ა) ტყის სამართლებრივი სტატუსის და ფუნქციური დანიშნულების გათვალისწინებით;

ბ) ტყის დაცვის, მოვლისა და აღდგენა-გაშენების ღონისძიებების განხორციელების მიზნებიდან გამომდინარე.

4. გადაწყვეტილებას ამ მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე იღებს ტყის მესაკუთრე ან ტყის მართვის ორგანო.

მუხლი 36. ტყით საერთო სარგებლობის უფლების ფარგლები

1. ტყით საერთო სარგებლობის უფლება მოიცავს ამ უფლებით მოსარგებლე პირის ვალდებულებას, გაუფრთხილდეს ტყეს და დაიცვას მისი სიმდიდრე, ხოლო ისეთი ქმედების

გამოვლენის შემთხვევაში, რომელიც აზიანებს ბუნებრივ გარემოს, აცნობოს შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოებს.

2. დაუშვებელია ტყეში ინვაზიური ან/და გენეტიკურად მოდიფიცირებული სახეობების შეტანა, ქიმიური და ტყის დაცვის სხვა საშუალებების გამოყენება.

3. ტყით საერთო სარგებლობის უფლება კერძო საკუთრების ტყეში გულისხმობს მის ხელმისაწვდომობას დასვენების და გართობის მიზნით, აგრეთვე არამერქნული რესურსებით სარგებლობას იმ მოცულობით, რაც დაკავშირებულია ტყეში ყოფნის მიზნებთან.

თავი V

ტყით სპეციალური სარგებლობა

მუხლი 37. ტყით სპეციალური სარგებლობის სახეები

1. საქართველოს ტყეში შეიძლება განხორციელდეს ტყით სპეციალური სარგებლობის შემდეგი სახეები:

ა) სამეურნეო ჭრით ხე-ტყის დამზადება;

ბ) ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადება;

გ) პლანტაციური მეურნეობის მოწყობა;

დ) სასოფლო-სამეურნეო მიზნით სარგებლობა;

ე) საკურორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით სარგებლობა;

ვ) სამონადირეო მეურნეობისა და თევზის მეურნეობის მოწყობა;

ზ) ცხოველთა თავშესაფრის და სანაშენის მოწყობა;

თ) კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსება;

ი) სამეცნიერო-კვლევითი და სასწავლო მიზნით სარგებლობა.

კ) განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობა;

2. დასაშვებია ამ მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული ტყითსარგებლობის რამდენიმე სახის ერთდროულად განხორციელება.

3. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ტყითსარგებლობის ყველა სახე დასაშვებია სამეურნეო ტყეში. დაცულ ტყეში დაუშვებელია ტყითსარგებლობის განხორციელება, გარდა ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადებისა, სამეცნიერო-კვლევითი და სასწავლო მიზნით სარგებლობისა და განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობისა. საკურორტო და სარეკრეაციო, აგრეთვე, დაცვით ტყეებში დასაშვებია ტყითსარგებლობის ყველა სახე გარდა სამეურნეო ჭრით ხე-ტყის დამზადებისა.

მუხლი 38. ტყით სპეციალური სარგებლობის უფლება

1. აკრძალულია ტყით სპეციალური სარგებლობა შესაბამისი უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გარეშე.

2. ფიზიკური პირების მიერ ხე-ტყის დამზადება საშეშე მერქანზე მოთხოვნილების დაკმაყოფილების მიზნით ხორციელდება ტყის მართვის ორგანოს მიერ გაცემული ბილეთის საფუძველზე.

3. გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში, არსებულ ობიექტებზე საავარიო-აღდგენითი სამუშაოების განხორციელებისას, დასაშვებია საქართველოს ტყის განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობა (გარდა დაცული ტერიტორიების იმ კატეგორიებისა და ზონებისა, სადაც კანონმდებლობით აკრძალულია ტყითსარგებლობა) ტყითსარგებლობის დოკუმენტის გარეშე. საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია ტყის მართვის ორგანოსაგან შესაბამისი დოკუმენტი მოიპოვოს ქმედების დაწყებიდან 2 თვის ვადაში.

4. დაინტერესებული პირების მიერ ამ კოდექსის 37-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“, „დ“, „ე“, „ვ“ და „ზ“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრული ტყითსარგებლობა ხორციელდება იჯარის

საფუძველზე. იჯარა გაიცემა აუქციონის წესით ამ კოდექსის და „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე.

5. ამ კოდექსის შესაბამისად ტყითსარგებლობის განხორციელების წესებს ადგენს დებულება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს მთავრობა.

მუხლი 39. ტყითსარგებლობა ტყის მდგრადი მართვის მიზნებიდან გამომდინარე

1. ტყითსარგებლობა მერქნის და ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების მიზნით ხორციელდება მხოლოდ ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის მდგრადი მართვის მიზნებიდან გამომდინარე, ამ კანონით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე და ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.

2. ტყეში ხე-ტყის ნარჩენის მოპოვების უფლების მესამე პირებისათვის გადაცემის წესებს ადგენს დებულება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“.

მუხლი 40. ტყითსარგებლობა დაგეგმვის საფუძველზე

1. ტყითსარგებლობა უნდა ემყარებოდეს დაგეგმვას.

2. ტყითსარგებლობის დაგეგმვის ძირითადი მოთხოვნები გამომდინარეობს ამ კოდექსით განსაზღვრული პრინციპებიდან.

3. ტყითსარგებლობის დაგეგმვისას უპირატესობა ენიჭება გრძელვადიან ტყითსარგებლობას და კომპლექსურ ტყითსარგებლობას, რომელიც ითვალისწინებს რამდენიმე სახის ტყითსარგებლობას ერთდროულად.

4. ტყითსარგებლობის დაგეგმვისას რეკომენდებულია ისეთი მეთოდების გამოყენება, რომლებიც არ აზიანებს გარემოსა და მისი ბიომრავალფეროვნების მდგრადობას, ცხოველთა სამყაროს, ისტორიულ-კულტურულ და ბუნების ძეგლებს.

5. ტყითსარგებლობის დაგეგმვისთვის დგება ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმა.

მუხლი 41. ტყითსარგებლობა სახელმწიფო სასაზღვრო ზოლში

ტყითსარგებლობა სახელმწიფო სასაზღვრო ზოლში ხორციელდება ამ კოდექსისა და „საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა დაცვით.

მუხლი 42. ტყითსარგებლობა წყალდაცვით ზოლში

ტყითსარგებლობა წყალდაცვით ზოლში ხორციელდება „წყლის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს საზღვაო კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით.

მუხლი 43. ტყითმოსარგებლის უფლებები და მოვალეობები

1. ტყითმოსარგებლეს უფლება აქვს:

- ა) ისარგებლოს ტყით, საქმიანობის მიზნებიდან გამომდინარე;
- ბ) მოითხოვოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების დაცვა;
- გ) ტყის მართვის ორგანოსთან შეთანხმებით მოაწყოს ტყითსარგებლობის უფლების განსახორციელებლად საჭირო სამეურნეო და სხვა სპეციალური დანიშნულების დროებითი ნაგებობები;
- დ) ტყითსარგებლობის უფლებების განსახორციელებლად ისარგებლოს არსებული სატყეო გზებითა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურით;
- ე) მონაწილეობა მიიღოს ტყის დაცვის, მოვლის, აღდგენა-გაშენების ღონისძიებებში, აგრეთვე ტყითსარგებლობის დაგეგმვასა და განხორციელებაში;
- ვ) ფლობდეს, სარგებლობდეს და განკარგოს მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო და პლანტაციური მეურნეობის მოწყობის მიზნით ტყით სარგებლობის შედეგად მოპოვებული რესურსი.

2. ტყითმოსარგებლე ვალდებულია:

ა) გაეცნოს ტყითსარგებლობის დადგენილ წესებს და იხელმძღვანელოს ამ წესებით;

ბ) განახორციელოს მხოლოდ ტყითსარგებლობის დოკუმენტით განსაზღვრული ტყითსარგებლობა მითითებულ ადგილებზე, მოცულობით და ვადებში;

გ) აწარმოოს სამუშაოები ისეთი ფორმებით, მეთოდებითა და საშუალებებით, რომლებიც არ გამოიწვევს ნიადაგის ეროზიას, შეზღუდავს ან გამორიცხავს ტყითსარგებლობის უარყოფით გავლენას გარემოზე, ტყის მდგომარეობასა და ადდგენაზე;

დ) დაიცვას სახანძრო უსაფრთხოების წესები, ხოლო ხანძრის საფრთხის შემთხვევაში, მიიღოს ზომები მის სალიკვიდაციოდ და საფრთხის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს სათანადო ორგანოებს;

ე) დაიცვას ტყითსარგებლობის უსაფრთხოების წესები;

ვ) შეასრულოს ტყის სანიტარიული დაცვის წესები;

ზ) შესაძლებლობის ფარგლებში აღკვეთოს და სახელმწიფო ტყის მართვის ორგანოსა და სამართალდამცავ ორგანოებს დაუყოვნებლივ აცნობოს უკანონო ტყითსარგებლობის ფაქტები;

თ) სრული მოცულობით შეასრულოს ტყითსარგებლობის დოკუმენტით განსაზღვრული სამუშაოები.

თავი VI

სამეურნეო ჭრით ხე-ტყის დამზადება

მუხლი 44. ხე-ტყის დამზადების საფუძვლები

1. სამეურნეო ჭრა ხორციელდება მერქნის მოპოვების მიზნით, თუ უზრუნველყოფილია მერქნის თანაბარი და უწყვეტი მოპოვების პირობები ტყის სასარგებლო ბუნებრივი თვისებებისათვის ზიანის მიუყენებლად.

2. სამეურნეო ჭრა ხორციელდება მწიფე და მწიფეზე უხნეს კორომებში. ძირითადად იჭრება მწიფეზე უხნესი ხეები, რაც ხელს უწყობს კორომის გაახალგაზრდავებას (გაჯანსაღებას).

3. საქართველოს ტყეში ხე-ტყის დამზადება ხორციელდება 36 გრადუსამდე დაქანების ფერდობებზე.

მუხლი 45. ტყის 31-დან 36 გრადუსამდე დაქანების ფერდობებზე ხე-ტყის დამზადების განხორციელების სპეციალური მოთხოვნები

1. 31-დან 36 გრადუსამდე დაქანების ფერდობებზე არსებულ ტყის კორომებში ხე-ტყის დამზადებისას სინშირე არ შეიძლება დაყვანილი იყოს 0,5-ზე ქვემოთ.

2. 31-დან 36 გრადუსამდე დაქანების ფერდობებზე არსებულ ტყის კორომებში დამზადებული ხე-ტყის გამოტანა (ტრანსპორტირება) დაიშვება მხოლოდ საბაგირო ან საჰაერო ტრანსპორტით, აგრეთვე ცოცხალი გამწევი ძალის გამოყენებით.

3. ტყის 31-დან 36 გრადუსამდე დაქანების ფერდობებზე არსებულ ტყის კორომებში ხე-ტყის დამზადების სპეციალური მოთხოვნები დგინდება ტყის მართვის გეგმის საფუძველზე და სავალდებულოა შესასრულებლად.

მუხლი 46. სამეურნეო ჭრა

1. საქართველოს ტყეებში მერქნის მოპოვების მიზნით ტარდება პირწმინდა და ამორჩევითი სამეურნეო ჭრები.

2. პირწმინდა ჭრა არის ტყის განსაზღვრული უბნის ტერიტორიაზე არსებულ მერქნიან სახეობათა ხეების ერთდროული (პირწმინდა) მოჭრა, რომელიც ხორციელდება კოლხეთის დაბლობის ტყეებში. პირწმინდა ჭრა შესაძლებელია ასევე განხორციელდეს პლანტაციურ მეურნეობაში. პლანტაციურ მეურნეობაში აკრძალვას ექვემდებარება პირწმინდა ჭრა, რომელიც:

ა) მნიშვნელოვნად დააზიანებს ნიადაგის წყლის რეჟიმს;

ბ) გამოიწვევს ეროზიულ პროცესებს ან გრუნტის გადარეცხვას;

გ) საფრთხეს შეუქმნის დაცვითი ფუნქციების ეფექტურობას.

3. ამორჩევითი სამეურნეო ჭრა ხორციელდება ტყის განსაზღვრული უბნის ტერიტორიაზე და გულისხმობს ამორჩევითი ჭრის მეთოდის გამოყენებით შესაბამისი რაოდენობის ხეების მოჭრას. ტყიდან მიღებული მერქნის მოცულობა ჭრის განმეორების პერიოდის გათვალისწინებით არ უნდა აღემატებოდეს ტყის ბუნებრივ შემატებას.

4. სამეურნეო ჭრების განსახორციელებლად ტყის შემქმნელ მერქნიან სახეობათა მიხედვით ჭრის ოპტიმალურ ხნოვანებას ადგენს დებულება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“.

მუხლი 47. საანგარიშო ტყეკაფი

1. სამინისტრო, ტყეთმომწეობის მასალების საფუძველზე, ტყის მართვის ორგანოების სამოქმედო ტერიტორიების მიხედვით, გრძელვადიანი ტყითსარგებლობის მიზნით ადგენს სამეურნეო ჭრებით ხე-ტყის დამზადების ყოველწლიურ შესაძლო ოპტიმალურ ოდენობას (შემდგომ - საანგარიშო ტყეკაფი).

2. საანგარიშო ტყეკაფის გაზრდა ან შემცირება დაიშვება სამინისტროს მიერ ტყეთმომწეობის მასალების, ტყეების დაცვის რეჟიმის, კატეგორიების და სხვა ისეთი პირობების შეცვლისას, რომლებიც გავლენას ახდენს ტყეების მდგომარეობაზე.

მუხლი 48. ტყეკაფის განსაზღვრა

1. ტყეკაფი მერქნის დამზადების მიზნით განისაზღვრება ორ წლამდე ვადით ტყითსარგებლობისთვის.

2. საანგარიშო ტყეკაფის ოდენობის გადამეტებით ჭრა დაიშვება მხოლოდ წინა წელს აუთვისებელი ტყეკაფის ხარჯზე.

მუხლი 49. ხე-ტყის დამზადების სამართლებრივი საფუძველი

1. ტყის მართვის ორგანო ამზადებს ხე-ტყეს, ტყის მართვის ინტერესებიდან გამომდინარე საკუთარი უფლებამოსილების ფარგლებში.

2. ხე-ტყის დამზადების ბილეთი გაიცემა ფიზიკური პირების ინდივიდუალური სოციალური ინტერესების გათვალისწინებით ტყის მართვის ორგანოს მიერ გამოყოფილი კონკრეტული ტყეკაფის ფარგლებში.

3. ხე-ტყის დამზადების ბილეთი არის ტყის მართვის ორგანოს მიერ მუნიციპალიტეტის მოსახლეობაზე სახელობით გაცემული დოკუმენტი, რომელიც მის მფლობელს ანიჭებს საშუაშე მერქნის მოპოვების მიზნით ხე-ტყის დამზადების უფლებას.

4. ხე-ტყის დამზადების ბილეთი გაიცემა სიების საფუძველზე, რომელსაც ადგენს სახელმწიფო რწმუნებული-გუბერნატორი ფაქტობრივად მაცხოვრებელი კომლის (ოჯახის) წარმომადგენლის (სახელი, გვარი, პირადი ნომერი) მითითებით.

5. ხე-ტყის დამზადების ბილეთის მიღებით დაინტერესებული პირი შესაბამისი მომსახურებისა და „ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისთვის მოსაკრებლების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილ მოსაკრებლის გადახდის დამადასტურებელ ქვითარს წარუდგენს ტყის მართვის ორგანოს, რომელიც გადაწყვეტილებას იღებს დაუყოვნებლივ, მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით.

6. ხე-ტყის დამზადების ბილეთი მოიცავს ინფორმაციას: ხე-ტყის დამზადების ბილეთის ნომრის, ტყეკაფის ნომრის, ტყეკაფის მდებარეობის, დასამზადებელი ტყის მერქნიანი სახეობის, ხარისხის, მოცულობის შესახებ, ასევე ხე-ტყის დამზადების ბილეთის მოქმედების ვადის შესახებ.

7. ხე-ტყის დამზადების ბილეთში მოცემულ ვადებში და მოცულობით რესურსის აუთვისებლობის შემთხვევაში, ხე-ტყის დამზადების ბილეთი უქმდება და მართვის ორგანოს მიერ გაწეული მომსახურების საფასური უკან არ ბრუნდება.

8. ხე-ტყის დამზადების ბილეთი გაიცემა „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე.

9. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ხე-ტყის დამზადების საფუძველია ტყის მართვის ორგანოს მიერ გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი.

მუხლი 50. ხე-ტყის წარმოშობის დოკუმენტი

1. ტყის ტერიტორიაზე ამ კოდექსის მოთხოვნათა დაცვით დამზადებული ხე-ტყის ტყიდან ტრანსპორტირებისათვის თითოეულ სატრანსპორტო საშუალებაზე გაიცემა წარმოშობის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

2. ხე-ტყის წარმოშობის დამადასტურებელი დოკუმენტი გაიცემა ტყის მართვის ორგანოს მიერ, რაც არის ხე-ტყის საკუთრების დამადასტურებელი მკაცრი აღრიცხვის დოკუმენტი.

3. აკრძალულია ხე-ტყის წარმოშობის დოკუმენტის გარეშე ხე-ტყის ტრანსპორტირება. ხე-ტყის წარმოშობის დოკუმენტი, მოთხოვნის შემთხვევაში, წარედგინება საქართველოს კანონმდებლობით უფლებამოსილ მაკონტროლებელ ორგანოს.

4. ხე-ტყის წარმოშობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ფორმა და გაცემის წესი განისაზღვრება დებულებით „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“.

5. საქართველოს ტყეში ხე-ტყით სარგებლობასთან, ხე-ტყის მოძრაობასთან და პირველად გადამუშავებასთან დაკავშირებული ღონისძიებების აღრიცხვის მიზნით ტყის მართვის ორგანო ქმნის და აწარმოებს მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონულ სისტემას.

6. მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის წარმოების ინსტრუქციას ამტკიცებს მინისტრი.

თავი VII

ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადება

მუხლი 51. ტყითსარგებლობის მიზანი

1. ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების მიზნით ტყითსარგებლობა ხორციელდება ტყის მართვის ინტერესებიდან გამომდინარე, ამ კოდექსის საფუძველზე, საკუთარი უფლებამოსილების ფარგლებში.

2. ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების მიზნით ტყითსარგებლობა გულისხმობს რესურსების ხელმისაწვდომობას კომერციული მიზნით.

3. ტყითსარგებლობის მიზანი არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს ტყის მდგრადი მართვის ინტერესებს.

4. „გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე“ 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის, კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვების ლიცენზიის, კონვენციის მესამე დანართში შეტანილ მცენარეთა წარმოშობის სერტიფიკატის (CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატი), აგრეთვე ექსპორტის მიზნით სოჭის გირჩით სარგებლობის ლიცენზიის (შემდგომში – ლიცენზია) გაცემის წესსა და პირობებს ადგენს საქართველოს კანონი „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“.

მუხლი 52. ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების სამართლებრივი საფუძვლები

1. ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოება იწყება ტყის მართვის ორგანოს ინიციატივით.

2. ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების მიზნით ტყის ფართობი შეირჩევა ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის საფუძველზე. გადაწყვეტილება უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას:

ა) მოსაპოვებელი რესურსის რაოდენობას/მოცულობას;

ბ) ფართობისა და მისი საზღვრების შესახებ (საკადასტრო აზომვითი ნახაზი);

გ) მდებარეობის (სატყეო, კვარტალი, ლიტერი, სიმაღლე ზღვის დონიდან, დაქანება, ექსპოზიცია და სხვ.) შესახებ;

დ) არსებული და მოსაწყობი გზებისა და სხვა ინფრასტრუქტურის შესახებ;

ე) მცენარეთა სახეობების ტაქსაციური მონაცემების შესახებ.

3. ტყის მართვის ორგანო შეიმუშავებს ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების პერსპექტიულ გეგმას, რომელიც დგება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე.

4. ტყის მართვის ორგანოს მიერ ტყის არამერქნული რესურსების, მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებისა და ხის მეორეხარისხოვანი მასალების დამზადების შესახებ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოიცემა ამ კოდექსის და „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე, რომელიც არის სამართლებრივი საფუძველი ტყის ტერიტორიაზე შესაბამისი საქმიანობის განხორციელებისათვის.

თავი VIII

პლანტაციური მეურნეობის მოწყობა

მუხლი 53. პლანტაციური მეურნეობის მოწყობის მიზნით ტყითსარგებლობის მიზანი

1. პლანტაციური მეურნეობის მოწყობის მიზნით ტყითსარგებლობა ხორციელდება მართვის ორგანოს მიერ ტყის მართვის მიზნებიდან გამომდინარე ან დაინტერესებულ პირებზე სამეწარმეო მიზნით ფართობის იჯარით გაცემის ფორმით.

2. ადმინისტრაციული წარმოება იწყება ტყითსარგებლობაზე დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე ან ტყის მართვის ორგანოს ინიციატივით.

3. მართვის ორგანოს მიერ პლანტაციური მეურნეობის მოწყობის მიზანი შეიძლება იყოს:

ა) ტყის მიწაზე ტყის მერქნიან სახეობათა გაშენების გზით ეროზიული და მეწყრული პროცესების შეჩერება;

ბ) ტყის ენერგეტიკული პოტენციალის გაზრდა;

გ) ბუნებრივ ტყეზე ზიანის მიუყენებლად მერქნული რესურსების მოპოვება.

4. პლანტაციური მეურნეობის მოსაწყობად ტყის მერქნიან მცენარეთა სახეობების შერჩევა და მიღებული რესურსებით სარგებლობა ხორციელდება შესაბამისი პლანტაციური მეურნეობის მართვის გეგმის საფუძველზე.

5. პლანტაციური მეურნეობის მიზნით გამოყოფილ ტყის ტერიტორიაზე დაიშვება მხოლოდ დროებითი ნაგებობების მოწყობა.

მუხლი 54. პლანტაციური მეურნეობის მოწყობაზე გადაწყვეტილების მიღების საფუძველი

1. პლანტაციური მეურნეობისთვის ფართობი შეირჩევა ტყის მართვის ორგანოს მიერ ან დაინტერესებული პირის ინიციატივით, ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის საფუძველზე. გადაწყვეტილება უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას:

ა) ფართობისა და მისი საზღვრების შესახებ (საკადასტრო აზომვითი ნახაზი);

ბ) მდებარეობის (სატყეო, კვარტალი, ლიტერი, სიმაღლე ზღვის დონიდან, დაქანება, ექსპოზიცია და სხვ.) შესახებ;

გ) არსებული და მოსაწყობი გზებისა და სხვა ინფრასტრუქტურის შესახებ;

დ) ნაკვეთზე არსებული ნარგავების ტაქსაციური მონაცემების შესახებ;

2. საქმიანობის განმახორციელებელი ადგენს პლანტაციური მეურნეობის მოწყობის პროექტს და პერსპექტიულ გეგმას, რომელიც დგება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე.

თავი IX

სასოფლო-სამეურნეო მიზნით ტყითსარგებლობა

მუხლი 55. სასოფლო-სამეურნეო მიზნით ტყითსარგებლობის მიზანი

1. სასოფლო-სამეურნეო მიზნით ტყის ფართობის იჯარით გაცემაზე ადმინისტრაციული წარმოება იწყება ტყითსარგებლობაზე დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე ან ტყის მართვის ორგანოს ინიციატივით.

2. სასოფლო-სამეურნეო მიზნით სარგებლობა გულისხმობს ტყის მიწების გამოყენებას სათიბად, სამოვრად და ფუტკრის დროებითი სადგომების მოსაწყობად.

3. სასოფლო-სამეურნეო მიზნით სარგებლობა ხორციელდება იმ ფორმებითა და მეთოდებით, რომლებიც არ იწვევს მერქნიანი მცენარეების დაზიანებასა და ეროზიულ მოვლენებს.

4. სასოფლო-სამეურნეო მიზნით გამოყოფილ ტყის ტერიტორიაზე დაიშვება მხოლოდ დროებითი ნაგებობების მოწყობა.

მუხლი 56. სასოფლო-სამეურნეო მიზნით ტყითსარგებლობის სამართლებრივი საფუძველი

სასოფლო-სამეურნეო მიზნით სარგებლობისათვის ფართობი შეირჩევა ტყის მართვის ორგანოს მიერ ან დაინტერესებული პირის ინიციატივით, ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის საფუძველზე. გადაწყვეტილება უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას:

ა) ფართობისა და მისი საზღვრების შესახებ (საკადასტრო აზომვითი ნახაზი);

ბ) მდებარეობის (სატყეო, კვარტალი, ლიტერი, სიმაღლე ზღვის დონიდან, დაქანება, ექსპოზიცია და სხვ.) შესახებ;

გ) არსებული და მოსაწყობი გზებისა და სხვა ინფრასტრუქტურის შესახებ;

დ) მცენარეთა სახეობების ტაქსაციური მონაცემების შესახებ;

ე) შერჩეული ნაკვეთის მიმდებარე ტერიტორიების ზოგადი დახასიათების შესახებ;

თავი X

საკურორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით სარგებლობა

მუხლი 57. საკურორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით ტყითსარგებლობის მიზანი

საკურორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით ტყითსარგებლობა მოიცავს ამ უფლების განსახორციელებლად აუცილებელი შენობა-ნაგებობების, მათ შორის, კვების ობიექტების და დამხმარე სათავსების აშენებას, მოწყობილობებისა და სპორტული ინვენტარის დამონტაჟებას, სასეირნო ბილიკებისა და გადასახედების მოწყობას, შესაბამისი სანებართვო დოკუმენტის საფუძველზე.

მუხლი 58. ტყის საკურორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით სარგებლობის სამართლებრივი საფუძველი

1. ტყის საკურორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით სარგებლობისათვის ტყის ფართობის იჯარით გაცემაზე ადმინისტრაციული წარმოება იწყება ტყითსარგებლობაზე დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე ან ტყის მართვის ორგანოს ინიციატივით.

2. ტყის ფართობი შეირჩევა ტყის მართვის ორგანოს მიერ ან დაინტერესებული პირის ინიციატივით, ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის საფუძველზე. გადაწყვეტილება უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას:

- ა) ფართობისა და მისი საზღვრების შესახებ (საკადასტრო აზომვითი ნახაზი);
- ბ) მდებარეობის (სატყეო, კვარტალი, ლიტერი, სიმაღლე ზღვის დონიდან, დაქანება, ექსპოზიცია და სხვ.) შესახებ;
- გ) არსებული და მოსაწყობი გზებისა და სხვა ინფრასტრუქტურის შესახებ;
- დ) მცენარეთა სახეობების ტაქსაციური მონაცემების შესახებ;
- ე) შერჩეული ნაკვეთის მიმდებარე ტერიტორიების ზოგადი დახასიათების შესახებ;

3. დაინტერესებული პირი იჯარის გამცემ ორგანოს წარუდგენს საკურორტო, სარეკრეაციო, სპორტული და სხვა კულტურულ-გამაჯანსაღებელი მიზნით სარგებლობისათვის პერსპექტიულ გეგმას, რომელიც დგება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე.

თავი XI

თევზის მეურნეობის და სამონადირეო მეურნეობის მოწყობის მიზნით ტყითსარგებლობა

მუხლი 59. თევზის მეურნეობის და სამონადირეო მეურნეობის მოწყობის მიზნით ტყითსარგებლობის მიზანი

1. თევზის მეურნეობის მოწყობის მიზანია კომერციული მიზნით თევზის გამოზრდა და მოპოვება.
2. თევზის მეურნეობის მოწყობისათვის შეირჩევა მდინარეები, ტბები, წყალსაცავები და მათი მიმდებარე ტყით დაუფარავი ფართობები.
3. თევზის მეურნეობის მოწყობის უფლების ფარგლებში იკრძალება ინვაზიური სახეობების შემოყვანა და მათი გამრავლება.
4. სამონადირეო მეურნეობის მოწყობა წესრიგდება ნადირობის უფლების მარეგულირებელი საკანონმდებლო აქტის საფუძველზე.

მუხლი 60. თევზის მეურნეობის და სამონადირეო მეურნეობის მოწყობის სამართლებრივი საფუძველი

1. თევზის მეურნეობის ან სამონადირეო მეურნეობის მოწყობის მიზნით ტყის ტერიტორიის იჯარით გაცემაზე ადმინისტრაციული წარმოება იწყება ტყითსარგებლობაზე დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე ან ტყის მართვის ორგანოს ინიციატივით. გადაწყვეტილება უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას:

- ა) ფართობისა და მისი საზღვრების შესახებ (საკადასტრო აზომვითი ნახაზი);
- ბ) მდებარეობის (სატყეო, კვარტალი, ლიტერი, სიმალლე ზღვის დონიდან, დაქანება, ექსპოზიცია და სხვ.) შესახებ;
- გ) არსებული და მოსაწყობი გზებისა და სხვა ინფრასტრუქტურის შესახებ;
- დ) შერჩეული ნაკვეთის მიმდებარე ტერიტორიების ზოგადი დახასიათების შესახებ;

2. იჯარის გაცემის მიზნით ფართობის შერჩევა ხდება ტყის მართვის ორგანოს მიერ ან დაინტერესებული პირის ინიციატივით, ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის ან სპეციალური გამოკვლევის საფუძველზე.

3. დაინტერესებული პირი იჯარის გამცემ ორგანოს წარუდგენს თევზის მეურნეობის ან სამონადირეო მეურნეობის მართვის გეგმას, რომელიც დგება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე.

თავი XII

ცხოველთა თავშესაფრის და სანაშენის მოწყობა

მუხლი 61. ცხოველთა თავშესაფრის და სანაშენის მოწყობის ტყითსარგებლობის მიზანი

1. ცხოველთა სახეობების სანაშენები და თავშესაფრები ეწყობა ცხოველთა სახეობების შენარჩუნების ან გამრავლების და შემდგომი რეალიზაციის მიზნით.

2. თავშესაფრებისა და სანაშენე მეურნეობის მოწყობისათვის ტერიტორიის შერჩევა ხდება ისე, რომ სარგებლობამ არ გამოიწვიოს ტყის დაზიანება, ხოლო მოსაშენებელ

ცხოველთა სახეობამ არ უნდა მოახდინოს ტყის ეკოსისტემაზე უარყოფითი ზემოქმედება. იკრძალება ინვაზიური სახეობების გამრავლების მიზნით გამოყენება.

3. ფართობის შერჩევა არ უნდა მოხდეს ტერიტორიაზე, სადაც აუცილებელი გახდება ხის (ხეების) მოჭრა 1 ჰექტარზე 20 კუბურ მეტრზე მეტი ოდენობით. დასაშვებია ბუჩქნარისა და ქვეტყის პირწმინდად მოჭრა.

მუხლი 62. ცხოველთა თავშესაფრის და სანაშენის მოწყობის სამართლებრივი საფუძველი

1. ცხოველთა თავშესაფრისა და სანაშენის მოწყობისათვის ტყის ფართობის იჯარით გაცემის მიზნით ადმინისტრაციული წარმოება იწყება ტყითსარგებლობაზე დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე ან ტყის მართვის ორგანოს ინიციატივით. გადაწყვეტილება უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას:

- ა) ფართობისა და მისი საზღვრების შესახებ (საკადასტრო აზომვითი ნახაზი);
- ბ) მდებარეობის (სატყეო, კვარტალი, ლიტერი, სიმაღლე ზღვის დონიდან, დაქანება, ექსპოზიცია და სხვ.) შესახებ;
- გ) არსებული და მოსაწყობი გზებისა და სხვა ინფრასტრუქტურის შესახებ;
- დ) მცენარეთა სახეობების ტაქსაციური მონაცემების შესახებ;
- ე) შერჩეული ნაკვეთის მიმდებარე ტერიტორიების ზოგადი დახასიათების შესახებ;

2. იჯარის გაცემის მიზნით ფართობის შერჩევა ხდება ტყის მართვის ორგანოს მიერ ან დაინტერესებული პირის ინიციატივით, ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის ან სპეციალური გამოკვლევის საფუძველზე.

3. დაინტერესებული პირი იჯარის გამცემ ორგანოს წარუდგენს ცხოველთა თავშესაფრებისა და სანაშენების მართვის გეგმას, რომელიც დგება „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე.

კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსება

მუხლი 63. კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსების ტყითსარგებლობის მიზანი

1. კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსების მიზანია კავშირგაბმულობის სისტემის გაფართოება და სრულყოფა.

2. ფართობის შერჩევა არ უნდა მოხდეს ტერიტორიაზე, სადაც კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსებისათვის გახდება ხის (ხეების) მოჭრა 1 ჰექტარზე 20 კუბურ მეტრზე მეტი ოდენობით. თუ აღნიშნული ნაგებობის განთავსებისთვის სხვა ფართობის ალტერნატივა არ არსებობს, დასაშვებია ბუჩქნარისა და ქვეტყის პირწმინდად მოჭრა არაუმეტეს ფართობის 20%-ისა.

მუხლი 64. კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსების სამართლებრივი საფუძველი

1. ადმინისტრაციული წარმოება კავშირგაბმულობის საკომუნიკაციო ნაგებობის განთავსების მიზნით ტყითსარგებლობის უფლების მისანიჭებლად ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის თაობაზე იწყება დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე.

2. ტყის მართვის ორგანო გადაწყვეტილებას იღებს მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით.

3. ტყის მართვის ორგანოსა და დაინტერესებულ პირს შორის იდება ადმინისტრაციული ხელშეკრულება. ხელშეკრულების დადების წესს ადგენს „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულება.

თავი XIV

სამეცნიერო-კვლევითი და სასწავლო მიზნით სარგებლობა

მუხლი 65. საქმიანობა სამეცნიერო-კვლევითი და სასწავლო მიზნით

1. ტყის სამეცნიერო-კვლევითი და სასწავლო მიზნით სარგებლობა გულისხმობს საქმიანობას სამეცნიერო და პედაგოგიური ავტონომიურობის და აკადემიური პატიოსნების პრინციპის დაცვით. ტყის მართვის ორგანოს მხრიდან აღნიშნული საქმიანობის შეზღუდვა დასაშვებია მხოლოდ საქართველო კანონმდებლობის საფუძველზე ტყის დაცვის ინტერესებიდან გამომდინარე.

2. სამეცნიერო-კვლევითი და სასწავლო მიზნით სარგებლობა ხორციელდება ტყისთვის ზიანის მიუყენებლად.

მუხლი 66. სამეცნიერო-კვლევითი და სასწავლო მიზნით საქმიანობის სამართლებრივი საფუძველი

1. ადმინისტრაციული წარმოება სამეცნიერო კვლევითი და სასწავლო მიზნით სარგებლობის უფლების მისანიჭებლად ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის თაობაზე იწყება დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე.

2. დაინტერესებული პირის განცხადება (თანდართული დოკუმენტებით) უნდა აკმაყოფილებდეს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის, ამ კანონის და „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების მოთხოვნებს.

3. ტყის მართვის ორგანო გადაწყვეტილებას იღებს მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით.

თავი XV

განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობა

მუხლი 67. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყითსარგებლობის მიზანი

1. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყითსარგებლობა ხორციელდება შემდეგი მიზნებისათვის:

ა) განსაკუთრებული სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროექტების განხორციელებისთვის, მათ შორის, წყალმომარაგებისა და წყალარინების ინფრასტრუქტურის, ჰიდროკვანძების, მილსადენების, გზების, ელექტროგადამცემი კომუნიკაციებისა და არხების მშენებლობისთვის ან ამისათვის საჭირო საპროექტო ან/და საინჟინრო-გეოლოგიური სამუშაოებისთვის;

ბ) წიაღის შესწავლის ან/და მოპოვებისთვის;

გ) კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების რეკონსტრუქციისათვის (რეაბილიტაციისათვის), არქეოლოგიური სამუშაოების, არქეოლოგიური დაზვერვის, არქეოლოგიური გათხრების წარმოებისათვის;

დ) გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში, არსებულ ობიექტებზე საავარიო-აღდგენითი სამუშაოების განხორციელებისას.

2. ტყით განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობის უფლების მინიჭების განხორციელების თაობაზე გადაწყვეტილებას ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის თაობაზე საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების წესით იღებს მართვის ორგანო.

3. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ჩატარებულ ადმინისტრაციულ წარმოებაში სხვა ადმინისტრაციული ორგანოს და დაინტერესებული მხარის ჩართვას საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მოთხოვნათა დაცვით უზრუნველყოფს მართვის ორგანო.

4. ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ეგზავნება განმცხადებელს და სამინისტროს.

5. ამ მუხლის მე-4 ნაწილით გათვალისწინებული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის საფუძველზე მართვის ორგანო დაინტერესებულ პირთან დებს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას ტყით განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობის თაობაზე.

მუხლი 68. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყითსარგებლობის უფლების მინიჭებაზე გადაწყვეტილების მიღების საფუძველი

1. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყითსარგებლობის უფლების მინიჭება ხდება დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე.

2. დაინტერესებული პირის განცხადება (თანდართული დოკუმენტებით) უნდა აკმაყოფილებდეს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის, „გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ“ კანონის, ამ კოდექსის და „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების მოთხოვნებს.

3. ტყითსარგებლის მიერ განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობა ექვემდებარება კომპენსირებას, რომლის გადახდის წესს ადგენს „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონი.

4. განსაკუთრებული დანიშნულებით სარგებლობის უფლების ფარგლებში ხე-ტყის დამზადების აუცილებლობის შემთხვევაში ხე-ტყის დამზადება, ტრანსპორტირება და რეალიზაცია ხორციელდება ტყის მართვის ორგანოს მიერ დაინტერესებული მხარის დაფინანსებით, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე.

თავი XVI

ტყის ფართობის იჯარით გაცემის მიზნით ელექტრონული აუქციონის ჩატარების წესი

მუხლი 69. მოწესრიგების სფერო

1. ამ კოდექსით დადგენილი სპეციალური სარგებლობის მიზნით სახელმწიფო და მუნიციპალური ტყის ფართობის იჯარით გაცემა ხდება ელექტრონული აუქციონის ჩატარების საფუძველზე.

2. ელექტრონული აუქციონის საფუძველზე ტყის ფართობის იჯარის წესით გაცემა ხდება იმ პირობით, რომ უფლების მიმღები გადაიხდის იჯარის საფასურს და დაიცავს იჯარის გამცემი პირის მიერ დადგენილ სხვა საიჯარო პირობებს.

3. ელექტრონული აუქციონის ჩატარების მიზანია სპეციალური სარგებლობის მიზნით ტყის ფართობი იჯარით გადაეცეს ელექტრონულ აუქციონში მონაწილე იმ პირს, რომელიც იღებს ვალდებულებას, დააკმაყოფილოს გამოცხადებული პირობები და ვაჭრობის პროცესში მართვის ორგანოს ყველაზე მაღალ ფასს შესთავაზებს.

მუხლი 70. აუქციონის ჩატარების წესი

ელექტრონული აუქციონის ჩატარების წესს ადგენს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის შესაბამისი ნორმატიული კანონქვემდებარე აქტი.

მუხლი 71. იჯარის ხელშეკრულების დადება

აუქციონში გამარჯვებულთან შესაბამისი იჯარის ხელშეკრულება იდება აუქციონის დასრულებიდან 30 კალენდარული დღის ვადაში.

თავი XVII

ტყის დაცვა

მუხლი 72. საქართველოს ტყის დაცვის მიზანი

1. საქართველოს ტყის დაცვის მიზანია:

- ა) საქართველოს ტყეებში ეკოლოგიური წონასწორობის შენარჩუნება და გაუმჯობესება;
- ბ) ნიადაგის ეროზიის, დაჭაობების, ღვარცოფების, ზვავებისა და სხვა ისეთი პროცესების თავიდან აცილება, რომლებიც აუარესებს ნიადაგის მდგომარეობას;
- გ) ხელუხლებელი ტყეების თვითმყოფადობის შენარჩუნება;
- დ) მცენარეთა რელიქტური, ენდემური და სხვა იშვიათი სახეობების დაცვა.

2. საქართველოს ტყე დაცული უნდა იყოს:

- ა) ხანძრებისგან;
- ბ) მავნებელ-დაავადებებისგან;
- გ) ტყითსარგებლობისა და სხვა ღონისძიებებით დადგენილი წესების დარღვევებისაგან;
- დ) უკანონო ჭრებისგან;
- ე) სანიტარიული მდგომარეობის გაუარესებისაგან;
- ვ) სხვა უარყოფითი ანთროპოგენური ზემოქმედებისაგან.

მუხლი 73. ტყის დაცვის ღონისძიებები

1. ტყის დაცვა ხორციელდება საქართველოს ტყეში ბიომრავალფეროვნების და სხვა თავისებურებების გათვალისწინებით და მოიცავს სატყეო-სამეურნეო, ბიოლოგიურ, ქიმიურ და მექანიკურ მეთოდებს საქართველოს ტყის შენარჩუნებისათვის, აგრეთვე მისი განადგურების, დაზიანების, დაბინძურების და სხვა უარყოფითი ზემოქმედებისგან დაცვის ორგანიზაციულ, სამართლებრივ და სხვა ღონისძიებებს.

2. ტყის დაცვის ქიმიური საშუალებები გამოიყენება „ტყის დაცვის, აღდგენისა და მოვლის წესის შესახებ“ დებულებით განსაზღვრულ შემთხვევებში და დადგენილი წესების დაცვით.

3. ტყის დაცვის ღონისძიებებია:

ა) მავნებელ-დაავადებების გავრცელების საშიშროების გათვალისწინებით ტყის ზონირება (სუსტ, საშუალო და მაღალი რისკის ზონად);

ბ) ტყის პათოლოგიური მონიტორინგი და გამოკვლევა;

გ) პათოლოგიური გამოკვლევის საფუძველზე, საჭიროების შემთხვევაში, ბიოლოგიური, ქიმიური და მექანიკური საშუალებებით ტყის დაცვა გამომწვევი დაავადებებისა და მავნებლების გავრცელებისაგან;

დ) მავნებელ-დაავადებათა ახალი კერების გავრცელების აღკვეთის მიზნით დაავადებული მოჭრილი ხეების ტყიდან ბიოლოგიური ან მექანიკური დამუშავების გარეშე გამოტანის აკრძალვა;

ე) ტყის ხანძრებისაგან დაცვა;

ვ) უკანონო ტყითსარგებლობის და ტყის რესურსების დატაცების პრევენცია და აღკვეთა;

ზ) განსაკუთრებული მდგომარეობით გამოწვეული სხვა აუცილებელი ღონისძიებები.

4. ტყის დაცვის ღონისძიებები არის ტყის მართვის გეგმის შემადგენელი ნაწილი.

მუხლი 74. ტყის ფიზიკური დაცვა

1. ამ კოდექსის საფუძველზე ტყის ფიზიკური დაცვის განმახორციელებელი პირი უფლებამოსილია:

ა) ტყის დაცვის სფეროში კონტროლის განხორციელების მიზნით დადგენილი წესით შეამოწმოს ტყე;

ბ) ინსპექტირების პროცესში, საჭიროების შემთხვევაში, ტყეში მყოფი პირებისგან მოითხოვოს ახსნა-განმარტებები, რაც უზრუნველყოფს საკითხის სრულყოფილ შესწავლას; ასევე, დაუბრკოლებლად მიიღოს ყველა ზეპირი ან/და წერილობითი ინფორმაცია;

გ) კანონმდებლობით დადგენილი წესით შეადგინოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმი და საქმე გადაუზღავნოს უფლებამოსილ ორგანოს ქვემდებარეობის შესაბამისად;

დ) აღკვეთოს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა და კანონმდებლობით დადგენილი წესით, როცა ამოწურულია ზემოქმედების სხვა ზომები, პიროვნების დასადგენად, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმის შესადგენად (თუ ოქმის შედგენა ადგილზე შეუძლებელია) განახორციელოს ადმინისტრაციული დაკავება, ნივთების გასინჯვა, ნივთებისა და დოკუმენტების ჩამორთმევა;

ე) ტყის დაცვის სფეროში სამართალდარღვევების შესახებ საკმარისი მონაცემების არსებობისას უკანონოდ მოპოვებული ბუნებრივი რესურსების, ასევე სამართალდარღვევის ჩადენის იარაღებისა და საშუალებების აღმოჩენის მიზნით, მოახდინოს ნივთებისა და საგნების დათვალიერება, ნებისმიერი სატრანსპორტო საშუალების გაჩერება - დათვალიერება, ასევე მოქალაქის პირადობის დამადასტურებელი საბუთების შემოწმება;

2. ტყის ფიზიკური დაცვის განმახორციელებელ პირს უფლება აქვს, სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში გამოიყენოს შემდეგი სპეციალური საშუალებები:

ა) ხელბორკილი და შებორკვის სხვა საშუალება – სამართალდარღვევის ჩამდენი იმ პირის მიმართ, რომელიც უძალიანდება ან შეიძლება გაუძალიანდეს ან ცდილობს გაქცევას, ან იმ პირის მიმართ, რომლის მიმართაც გამოიყენება საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული იძულებითი ღონისძიებები;

ბ) რეზინის ხელკეტი – თავდასხმის მოსაგერიებლად, სამართალდარღვევის ჩამდენი პირის დაკავებისას, თუ იგი არ ემორჩილება მის კანონიერ მოთხოვნას.

3. ტყის ფიზიკური დაცვის განმახორციელებელ პირის მფლობელობაში არსებული ავტომანქანა აღჭურვილია სპეციალური სიგნალებით და აქვთ შესაბამისი საიდენტიფიკაციო ნიშნები.

4. ტყის ფიზიკური დაცვის განმახორციელებელ პირს უნდა ეცვას სპეციალური ტანსაცმელი სამკერდე ნიშნით, რომელიც შესაძლებელს გახდის მისი ვინაობისა და თანამდებობის იდენტიფიცირებას.

5. დაცული ტერიტორიების სტატუსის მქონე ტყის ფიზიკურ დაცვას ახორციელებს „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული უფლებამოსილი ორგანო.

მუხლი 75. ტყის განადგურების დაუშვებლობა

1. აკრძალულია ისეთი ქმედება, რომელიც იწვევს ტყის განადგურებას.

2. ტყის განადგურებად ითვლება ქმედება, რომელიც:

ა) იწვევს ტყის ნიადაგის საშუალო და საშუალოზე მეტ დეგრადაციას;

ბ) ტყის ნიადაგს უქმნის მეწყერული ან ეროზიული პროცესების აშკარა საფრთხეს;

გ) შეუძლებელს ხდის ტყის დროულ აღდგენა-გაშენებას;

დ) დაუცველს ხდის ხეების ზრდას ისეთი ფართოდ გავრცელებული საფრთხეების ზემოქმედებისგან, როგორებიცაა ქარი, ხანძარი, ბიოლოგიური და ქიმიური პრეპარატების გამოყენება, ტყის მავნებელ-დაავადებების გავრცელება და ნებისმიერი დაბინძურება.

3. საყოფაცხოვრებო, სამრეწველო და სხვა ნარჩენებისა და მავნე ნივთიერებებისგან ტყის გაწმენდის წესს ადგენს „ტყის დაცვის, აღდგენისა და მოვლის წესის შესახებ“ დებულება.

4. ტყისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების და ზიანის გამომწვევის სამართლებრივი პასუხისმგებლობის საკითხები წესრიგდება ამ კოდექსის და სხვა საკანონმდებლო აქტების საფუძველზე.

მუხლი 76. ტყის დაცვის რეჟიმი

1. ტყის მდგომარეობის, ტყის ფუნქციური დანიშნულების და სხვა ღირებულებების მიხედვით დგინდება ტყის დაცვის საერთო ან განსაკუთრებული რეჟიმი.
2. დაცული, დაცვითი, საკურორტო და სარეკრეაციო კატეგორიის ტყეზე ვრცელდება დაცვის განსაკუთრებული რეჟიმი.
3. სამეურნეო კატეგორიის ტყეებზე ვრცელდება დაცვის საერთო რეჟიმი.
4. ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ტყის კატეგორიის ტერიტორიაზე, სადაც მოქმედებს დაცვის განსაკუთრებული რეჟიმი, აკრძალულია სამეურნეო ჭრები და „გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული პირველი და მე-2 კატეგორიის საქმიანობა.
5. ტყის ტერიტორიაზე, სადაც მოქმედებს დაცვის საერთო რეჟიმი, ვრცელდება ამ კოდექსით და საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესები.

მუხლი 77. ტყის დაცვის სამართლებრივი საფუძვლები

ტყის დაცვის წესები დგინდება „ტყის დაცვის, აღდგენისა და მოვლის წესის შესახებ“ დებულებით, რომელსაც შეიმუშავენ სამინისტრო და ამტკიცებს მთავრობა.

მუხლი 78. ტყის დაცვის ღონისძიებების დაფინანსება

1. ტყის დაცვის ღონისძიებები ფინანსდება შესაბამისად სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტებიდან. ამ მიზნით, შესაძლებელია სხვა თანხების გამოყენება.
2. კერძო საკუთრების ტყის დაცვის ღონისძიებებს აფინანსებს მესაკუთრე. სახელმწიფო შესაძლებელია იყოს ამ პროცესის თანადამფინანსებელი.

თავი XVIII

ტყის აღდგენა-გაშენება

მუხლი 79. ტყის აღდგენა-გაშენების მიზანი

ტყის აღდგენა-გაშენება არის სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებათა მრავალწლიანი ციკლი, რომლის მიზანია ნიადაგის დაცვა ქარისმიერი, წყლისმიერი და სხვა ეროზიული პროცესებისგან, აგრეთვე ტყის სახეობრივი შემადგენლობის, პროდუქტიულობის, დაცვითი და სხვა სასარგებლო ფუნქციების გაუმჯობესება ტყით დაუფარავ ფართობებზე დაბალი სიხშირისა და წარმადობის კორომებში ტყის აღდგენა-გაშენების გზით.

მუხლი 80. ტყის აღდგენა-გაშენების დაგეგმვა და განხორციელება

1. ტყის აღდგენა-გაშენების ღონისძიებებს, არსებული საშუალებების გათვალისწინებით, ტყის მართვის ან/და წლიური სამოქმედო გეგმის საფუძველზე ყოველწლიურად გეგმავს ტყის მართვის ორგანო. აღნიშნული გეგმის საფუძველზე კონკრეტული ტერიტორიისთვის დგება ტყის აღდგენა-გაშენების პროექტი.

2. ტყის აღდგენა-გაშენების მიზნით, შეიძლება შემუშავდეს სპეციალური სახელმწიფო პროგრამა.

3. ტყის აღდგენა-გაშენების პროექტს ამტკიცებს და მის განხორციელებას კონტროლს უწევს ტყის მართვის ორგანო.

4. ტყის აღდგენა-გაშენება ხორციელდება თესვით, დარგვით ან/და ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობით.

5. ტყის აღდგენა-გაშენების ღონისძიებებს ახორციელებს ტყის მართვის ორგანო, აგრეთვე შესაბამისი უფლებამოსილებით აღჭურვილი ფიზიკური და იურიდიული პირი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვით.

6. ტყის ფართობების დეგრადაციის შეჩერებისა და მოსალოდნელი ზიანის თავიდან აცილებისთვის, ტყის აღდგენა-გაშენებისთვის საჭირო ქმედებები ხორციელდება არაუგვიანეს სამი კალენდარული წლისა, მას შემდეგ, რაც ბუნებრივი ან ანთროპოგენური პროცესების შედეგად წარმოიშვა ტყის გამეჩხერებული ადგილები ან/და ღია ფართობები.

7. ფართომასშტაბიანი ზიანის (5 ჰექტარი და მეტი) პირობებში, როდესაც შეუძლებელია ტყის აღდგენა-გაშენების ღონისძიებების განხორციელება სამი კალენდარული

წლის პერიოდში, ტყის აღდგენა-გაშენების ვადის ათვლა დაიწყება იმ დროიდან, როდესაც დასრულდება ფართომასშტაბიანი ზიანის გამომწვევი გარემოებების ზემოქმედება და გაიწმინდება აღსადგენი ტერიტორია.

8. თუ ტყის განახლება მიმდინარეობს ბუნებრივი მოთესვით ან ამონაყრით, რაც პერსპექტივაში წარმოშობს საფუძველს, რომ აღსადგენი ტერიტორია გატყვევდება, ტყის აღდგენა უნდა განხორციელდეს ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობის გზით.

9. ტყის აღდგენა-გაშენების ღონისძიებები ჩაითვლება დასრულებულად, თუ აღსადგენ ფართობზე არსებობს მოზარდ-აღმონაცენის ან/და ნერგების შესაბამისი რაოდენობა და არ არსებობს მათი ზრდა-განვითარებისთვის შემაფერხებელი გარემოება.

10. ტყის აღდგენა ხორციელდება იმ სარეპროდუქციო მასალებით, რომლებიც სერტიფიცირებულია „ტყის სარეპროდუქციო მასალების იმპორტის, ექსპორტისა და წარმოების წესის შესახებ“ დებულების საფუძველზე, რომელსაც შეიმუშავებს და ამტკიცებს სამინისტრო.

მუხლი 81. სატყეო მეთესლეობა

1. ტყის აღდგენა-გაშენების გზით მაღალპროდუქტიული, მიზნობრივი ტყეების ან/და პლანტაციების შექმნის საფუძველს წარმოადგენს სატყეო მეთესლეობა.

2. სატყეო მეთესლეობის მოწესრიგების და განვითარების მიზნით ხორციელდება:

- ა) ტყის მერქნიანი სახეობების დარაიონება;
- ბ) ტყის მერქნიან სახეობათა მუდმივი სათესლე უბნების მოწყობა;
- გ) ტყის მერქნიან სახეობათა სათესლე მასალის ბანკის შექმნა.

3. უნდა განხორციელდეს ღონისძიებები, რომლებიც ხელს შეუწყობს ტყის მერქნიანი სახეობების თესლების დამზადებას, გადამუშავებას, შენახვას, რეალიზაციასა და გამოყენებას.

4. ტყის აღდგენა-გაშენებისას გამოიყენება ტყის მერქნიან სახეობათა მაღალი ხარისხის თესლები, ასეთის არარსებობის შემთხვევაში - თესლები მიიყვანება კონდიციამდე.

5. ტყის აღდგენა-გაშენების დროს დაუშვებელია დარაიონებული თესლების და სარგავი მასალის სხვაგან გამოყენება, აგრეთვე ისეთი თესლების გამოყენება, რომელთა ხარისხიც შეუმოწმებელი და დაუდგენელია.

6. ტყის მერქნიან სახეობათა თესლების დამზადებისა და გამოყენების წესს ადგენს დებულება „ტყის დაცვის, აღდგენისა და მოვლის წესის შესახებ“.

თავი XIX

ტყის მოვლა

მუხლი 82. ტყის მოვლა და მისი მიზანი

1. ტყის მოვლა არის ღონისძიებათა სისტემა, რომლის უმთავრესი მიზანია:

ა) ტყის სოციალურ-ეკოლოგიური ფუნქციების (ნიადაგდაცვითი, წყალ და კლიმატ მარეგულირებელი და სხვა სასარგებლო თვისებები) შენარჩუნება და გაუმჯობესება;

ბ) ტყის სახეობრივი შემადგენლობის, სტრუქტურისა და პროდუქტიულობის გაუმჯობესება;

გ) ტყის სანიტარიული მდგომარეობის გაუმჯობესება;

დ) ტყის ფართობის ერთეულიდან მერქნით სარგებლობის ოდენობის გაზრდა.

2. ტყის მოვლის ღონისძიებები იგეგმება ამ კოდექსით დადგენილი წესით.

3. ტყის მოვლის ღონისძიებების დაგეგმვასა და განხორციელებაზე პასუხისმგებელია ტყის მართვის ორგანო.

4. ტყის კორომთა ხნოვანების, ფუნქციური დანიშნულებისა და მდგომარეობის მიხედვით ხორციელდება მოვლითი ღონისძიებები, რომელიც მოიცავს მოვლით, სანიტარიულ და სარეკონსტრუქციო ჭრებს.

მუხლი 83. მოვლითი ჭრა

მოვლითი ჭრები ხორციელდება 0,7 და მეტი სიხშირის მომწიფარ ხნოვანებამდე კორომებში და მიზნად ისახავს ამორჩევითი მეთოდით შერჩეული შესაბამისი ხეების მოჭრის

შედეგად განსაზღვრული ადგილისთვის დამახასიათებელი ძვირფასი და მეურნეობისთვის სასურველი სახეობის ხეების ფართობის ერთეულზე თანაბარ განაწილებას, მათთვის განათების უზრუნველყოფას, აგრეთვე, ღეროსა და ვარჯის სრულყოფილად ფორმირებისთვისა და მერქნის შემატების ზრდისთვის პირობების შექმნას (გაუმჯობესებას).

მუხლი 84. სანიტარიული ჭრა

1. სანიტარიული ჭრა არ განეკუთვნება ტყის სისტემურ ჭრებს, იგი სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებაა, რომლის მიზანია ტყის სანიტარიული მდგომარეობის გაუმჯობესება და გულისხმობს განსაზღვრულ ტერიტორიაზე და დადგენილ ვადებში ხმელი, ძლიერ ფაუტი (ფუტურო) და მავნებლებით ძლიერ დაზიანებული ხეების მოჭრას და ტყიდან გამოტანას, აგრეთვე, სტიქიის შედეგად მოთხრილი და მოტეხილი ხეების ტყიდან გამოტანას.

2. სანიტარიული ჭრების ჩატარებისას, თუ მოსალოდნელია კორომის სიხშირის 0,3-ზე დაბლა დაყვანა, ჭრა დაიშვება მხოლოდ განსაკუთრებული აუცილებლობისას, სათანადო დასაბუთების საფუძველზე და კომპლექსური ღონისძიებების გატარების შემთხვევაში.

მუხლი 85. სარეკონსტრუქციო ჭრა

1. სარეკონსტრუქციო ჭრა ხორციელდება განსაზღვრული ადგილისათვის ნაკლებადღირებული და დაბალი წარმადობის კორომებში მათი სახეობრივი და სტრუქტურული შემადგენლობის, აგრეთვე პროდუქტიულობის გაუმჯობესების მიზნით და ითვალისწინებს არასასურველი ხეების ან/და მარადმწვანე ქვეტყის მოჭრას, ჭრის შედეგად გათავისუფლებულ ფართობზე ტყის ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობას ან/და ტყის კულტურების გაშენებას.

2. რეკრეაციული დანიშნულების ტყეებში სარეკონსტრუქციო ჭრები შეიძლება განხორციელდეს ლანდშაფტის (ღია, დახურული, ნახევრად დახურული) ფორმირებისთვის.

მუხლი 86. მოვლითი ღონისძიებების განხორციელება

1. ტყის მოვლის ღონისძიებებს თავის სამოქმედო ტერიტორიაზე ახორციელებს ტყის მართვის ორგანო, აგრეთვე ფიზიკური ან იურიდიული პირი „ტყის დაცვის, აღდგენისა და მოვლის წესის შესახებ“ დებულებით განსაზღვრული წესით.

2. ტყის მოვლის ღონისძიებების შედეგად მიიღება შესაბამისი მოცულობის მერქნული რესურსი.

მუხლი 87. ტყის მოვლის ღონისძიებების დაფინანსება

1. ტყის მოვლის ღონისძიებები ფინანსდება შესაბამისად მართვის ორგანოების ბიუჯეტიდან. ამ მიზნით შეიძლება სხვა თანხების გამოყენებაც.

2. კერძო საკუთრების ტყის მოვლის ღონისძიებების დაფინანსება ხორციელდება მესაკუთრის სახსრებით. ტყის მოვლის ღონისძიებების დაფინანსება შესაძლებელია განხორციელდეს სახელმწიფოს თანადაფინანსებით.

თავი XX

პროფესიული კვალიფიკაცია

მუხლი 88. მეტყევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის სავალდებულო მონაწილეობა

ტყის მართვის ორგანომ უნდა უზრუნველყოს ტყის მართვაში მეტყევის და სატყეო საქმის სპეციალისტის სტატუსის მქონე პირების სავალდებულო მონაწილეობა.

მუხლი 89. მეტყევე

მეტყევე არის პირი, რომელიც აკმაყოფილებს შესაბამის საკვალიფიკაციო მოთხოვნებსა და საქართველოს შრომითი კანონმდებლობის საფუძველზე იმყოფება შრომით ურთიერთობაში ტყის მართვის ორგანოსთან.

მუხლი 90. სატყეო საქმის სპეციალისტი

სატყეო საქმის სპეციალისტი არის პირი, რომელიც მეტყვევის ზედამხედველობით მუშაობს ტყის დაცვის, აღდგენა-გაშენებისა და მოვლის მიზნით, აგრეთვე ამზადებს ტყის მერქნული (ხე-ტყის) და არამერქნული რესურსებისა და ტყის მერქნიანი მცენარეების პროდუქტებს.

მუხლი 91. სპეციალური მოთხოვნები

1. მეტყვევს და სატყეო საქმის სპეციალისტს საკუთარი უფლებამოსილებების განხორციელებისას უნდა ეცვას შესაბამისი სპეციალური ტანსაცმელი.

2. მეტყვევის და სატყეო საქმის სპეციალისტის სამსახურებრივი ტანსაცმლისათვის წაყენებული სპეციალური მოთხოვნები და შრომის უსაფრთხოების წესები დგინდება სამინისტროს მიერ, დებულებით „სახელმწიფო ტყეში დასაქმებულ პირთა სამსახურებრივი ტანსაცმლის ფორმის დადგენის შესახებ“, ხოლო ავტონომიური რესპუბლიკის და თვითმმართველობის შემთხვევაში - ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის ნორმატიული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტებით.

მუხლი 92. სპეციალისტთა საკვალიფიკაციო მოთხოვნები

1. მეტყვევე შეიძლება იყოს პირი, რომელსაც აქვს შესაბამისი პროფილის უმაღლესი განათლება (სულ მცირე ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი).

2. სატყეო საქმის სპეციალისტი შეიძლება იყოს პირი, რომელსაც აქვს შესაბამისი ფორმალური ან არაფორმალური პროფესიული განათლება, რომელიც აღიარებულია კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. საკვალიფიკაციო მოთხოვნები დგინდება ამ კოდექსით და სხვა საკანონმდებლო აქტებით.

მუხლი 93. საკვალიფიკაციო მოთხოვნების დადგენზე უფლებამოსილი ორგანო

მეტყვევის და სატყეო საქმის სპეციალისტის რანგირებას და შესაბამის საკვალიფიკაციო მოთხოვნებს ადგენს სამინისტრო დებულებით „სახელმწიფო ტყეში დასაქმებული პირების თანამდებობათა რანგირებისა და საკვალიფიკაციო მოთხოვნების დადგენის შესახებ“, ხოლო ავტონომიური რესპუბლიკის და თვითმმართველობის შემთხვევაში - ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის ნორმატიული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტები.

თავი XXI

მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის დაცვის გარანტიები

მუხლი 94. მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის სოციალური დაცვა

1. მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის სოციალურ დაცვას უზრუნველყოფს ტყის მართვის შესაბამისი ორგანო.

2. მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტისათვის ტყის მართვის შესაბამისმა ორგანომ შეიძლება განსაზღვროს ერთჯერადი დახმარების, სხვა სოციალური დაცვის დამატებითი ღონისძიებები და შეღავათები.

მუხლი 95. სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის დაღუპვა და ჯანმრთელობის დაზიანება

1. სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის დაღუპვის შემთხვევაში მის ოჯახს (მემკვიდრეს) ტყის მართვის შესაბამისი ორგანოს ბიუჯეტიდან ეძლევა ერთჯერადი ფულადი დახმარება არაუმეტეს 10 000 (ათი ათასი) ლარისა.

2. სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის ჯანმრთელობის დაზიანების შემთხვევაში, დაზიანების ხარისხის შესაბამისად, ტყის მართვის შესაბამისი ორგანოს ბიუჯეტიდან მას ეძლევა ერთჯერადი ფულადი დახმარება შემდეგი ოდენობით:

ა) ჯანმრთელობის მძიმე დაზიანებისას – 5 000 (ხუთი ათასი) ლარი;

ბ) ჯანმრთელობის ნაკლებად მძიმე დაზიანებისას – 2 000 (ორი ათასი) ლარი;

გ) ჯანმრთელობის მსუბუქი დაზიანებისას – 1 000 (ათასი) ლარი.

3. მეტყვევისა და სატყეო საქმის სპეციალისტის ჯანმრთელობის დაზიანების ხარისხი დგინდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 96. ტყის სფეროში დასაქმებულ პირთა სტიმულირება

1. მეტყევის სტიმულირების ღონისძიებაა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით „საქართველოს დამსახურებული მეტყევის“ წოდების მინიჭება.
2. იმ პირების მიმართ, რომელთაც ტყის სფეროში 10 წლის და მეტი ვადის სამუშაო გამოცდილება აქვთ, სტიმულირების ღონისძიებას წარმოადგენს „წარმატებული მუშაობისათვის სპეციალური სამკერდე ნიშნით დაჯილდოება“.
3. ტყის სფეროში დასაქმებული სხვა პირების მიმართ შესაძლებელია სტიმულირების ღონისძიების - მადლობის გამოცხადება.
4. საქართველოში „მეტყევის პროფესიული დღის“ გამოცხადებისა და ტყის სფეროში დასაქმებულ პირთა სტიმულირების წესი განისაზღვრება მინისტრის ბრძანებით.

თავი XXII. პასუხისმგებლობა საქართველოს ტყის კოდექსის დარღვევისათვის

მუხლი 97. პასუხისმგებლობის სამართლებრივი საფუძველი

1. პასუხისმგებლობა საქართველოს ტყის კოდექსის დარღვევისთვის განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.
2. სამართალდამრღვევისთვის იურიდიული პასუხისმგებლობის დაკისრება არ ათავისუფლებს მას ტყისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებისგან. ზიანის ანაზღაურების საფუძველები და წესი განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.

თავი XXIII

გარდამავალი დებულებანი

მუხლი 98. ტყითსარგებლობის ლიცენზიის, იჯარის და მიჩენის მიზნით ტყითსარგებლობის გარდამავალი რეგულირება

1. ამ კოდექსის ამოქმედებამდე ტყითსარგებლობის სფეროში კონკრეტულ საქმიანობაზე გაცემული ლიცენზია და იჯარა ინარჩუნებს იურიდიულ ძალას შესაბამისი მოქმედების ვადის განმავლობაში.

2. ამ კოდექსის ამოქმედებამდე ტყითსარგებლობის სფეროში მიჩენის მიზნით სარგებლობისათვის დადებული ხელშეკრულება ინარჩუნებს იურიდიულ ძალას შესაბამისი მოქმედების ვადის განმავლობაში.

მუხლი 99. კოდექსის ამოქმედებასთან დაკავშირებით მისაღები/გამოსაცემი ნორმატიული აქტები

სამინისტრომ 2018 წლის 1 იანვრამდე შეიმუშაოს და საქართველოს მთავრობას დასამტკიცებლად წარუდგინოს დებულება:

- „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“;
- „ტყის დაცვის, აღდგენისა და მოვლის წესის შესახებ“;
- „საქართველოს ტყის კატეგორიებად დაყოფისა და მართვის წესის შესახებ“;
- „საქართველოს ტყის აღრიცხვის სისტემისა და მინიტორინგის წესის შესახებ“ ;
- "ტყის ტერიტორიის საზღვრების დადგენისა და შეცვლის შესახებ" ;

2. სამინისტრომ 2018 წლის 30 დეკემბრამდე შეიმუშაოს და დაამტკიცოს დებულება:

- „ტყის სარეპროდუქციო მასალების იმპორტის, ექსპორტისა და წარმოების წესის შესახებ“;
- „სახელმწიფო ტყეში დასაქმებულ პირთა სამსახურებრივი ტანსაცმლის ფორმის დადგენის შესახებ“;
- „სახელმწიფო ტყეში დასაქმებული პირების თანამდებობათა რანგირებისა და საკვალიფიკაციო მოთხოვნების დადგენის შესახებ“;
- „ტყის შემქმნელ მერქნიან სახეობათა ნუსხის შესახებ“;
- „ტყის სტატუსის განმსაზღვრელი კომისიის შესახებ“;

- „მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის წარმოების ინსტრუქციის შესახებ“.

3. ამ მუხლით განსაზღვრული კანონქვემდებარე აქტების მიღებამდე ძალას ინარჩუნებს მოქმედი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები, თუ ის არ ეწინააღმდეგება ამ კოდექსის მოთხოვნებს.

მუხლი 100. კოდექსის ამოქმედებასთან დაკავშირებით განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. ამ კოდექსის მე-12 მუხლის საფუძველზე, **2018 წლის 31** დეკემბრამდე სამინისტრომ უნდა მოამზადოს და საქართველოს მთავრობას წარუდგინოს შუამდგომლობა სახელმწიფო საკუთარებაში არსებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში ტერიტორიისთვის სახელმწიფო ტყის სტატუსის მინიჭების შესახებ. სამინისტრო შუამდგომლობას ამზადებს:

ა) გადაწყვეტილების მიღების პერიოდისათვის არსებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების შესახებ მონაცემების საფუძველზე, რაც განსაზღვრულია საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს #299 დადგენილებით „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“;

ბ) მუნიციპალიტეტის ტერიტორიულ საზღვრებში არსებული ტყის აღრიცხვის მონაცემების საფუძველზე.

2. ამ კოდექსის მე-12 მუხლის საფუძველზე, **2018 წლის 31 ივლისამდე** სამინისტრომ უნდა მოამზადოს და კომისიას წარუდგინოს შუამდგომლობა კერძო საკუთარებაში არსებული ტერიტორიისათვის კერძო საკუთრების ტყის სტატუსის მინიჭების შესახებ.

3. ფიზიკური პირების ინდივიდუალური სოციალური ინტერესების გათვალისწინებით საშემე მერქნის დამზადების უფლების გაცემა ამ კოდექსის 49-ე მუხლით განსაზღვრული ხე-ტყის დამზადების ბილეთის საფუძველზე დასაშვებია 2021 წლის 31 დეკემბრამდე.

4. სამინისტრო **2018 წლის 31** დეკემბრამდე ქმნის ამ კოდექსის მე-12 მუხლით გათვალისწინებულ კომისიას და უზრუნველყოფს მის ფუნქციონირებას.

5. სამინისტრომ **2018 წლის 31** დეკემბრამდე ახდენს საქართველოს ტყის დაცვის

სფეროში სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებაზე ამ კოდექსის 22-ე მუხლით განსაზღვრული სუბიექტის სამართლებრივ და ორგანიზაციულ უზრუნველყოფას.

6. საქართველოს მთავრობამ 2021 წლის 31 დეკემბრამდე ქმნის ამ კოდექსის 21-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი სახელმწიფო ტყის მართვის ორგანოს. ამ ორგანოს შექმნამდე სახელმწიფო ტყის მართვას ახორციელებს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო ამ კოდექსის მოთხოვნათა შესაბამისად.

7. ამ კოდექსის 92-ე მუხლით გათვალისწინებული სატყეო საქმის სპეციალისტად დასაქმებული პირის არაფორმალური პროფესიული განათლების შესაბამისი კანონმდებლობის მიხედვით აღიარება დასაშვებია 2025 წლის ბოლომდე.

თავი XXIV. დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 101. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით ძალადაკარგული საკანონმდებლო აქტები

ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს საქართველოს 1999 წლის 22 ივნისის №2124-III საქართველოს კანონი „საქართველოს ტყის კოდექსი“ და 2010 წლის 6 ივლისის №3345-რს საქართველოს კანონი „ტყის ფონდის მართვის შესახებ“.

მუხლი 102. კანონის ამოქმედება

1. საქართველოს ტყის კოდექსი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.
2. ამ კოდექსის VII თავი ამოქმედდეს 2022 წლის 1 იანვრიდან.

საქართველოს პრეზიდენტი